

MAGYAR BANYÁSZ LAP

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES.

HIMLerville.

KENTUCKY.

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

PINCHOT PENNSYLVANIAI KORMÁNYZÓ BÉKEKÖZVETITÉSE

A sztrájkoló keményszénbányások ügyében a múlt héten némi fordulat történt.

Eddig úgy látszott, hogy az országban senki se törődik azaz, hogy 180,000 ember hónapok óta tétlenségre van kárhoztatva, hogy a közönséget, mely még ragaszkodik a keményszénhez, megnyúzzák a lelketlen szénuzsorások.

Washingtonból várta az ország népe, hogy majd találnak valami módot arra, hogy a szembenálló feleket kibékülésre, megegyezésre bírják, azonban onnan hiába vártak beavatkozást. A két és fél hónap alatt semmi jelét se mutatta a kormány, hogy szükségét látná a beavatkozásnak.

Pennsylvania állam kormányzója, aki már az utolsó sztrájk alkalmával is hasznos békeközvetítő volt, most elérkezettnek látta az időt, hogy a Washingtonból semmit se tesz, és lépjen közbe a béke érdekében.

Pinchot kötelességének látta, hogy abban az államban, melynek kormányzója munkát szerezzen a tétlenségre kárhoztatott 180,000 embernek, akik ma nem termelnek, tehát fogasztásuk is csökkent és abból természetesen kára van az országnak. De meg Pennsylvania állam minden kitermelt tonna keményszénből 50 centet kap adó fejében, aminek elmaradása súlyos csapást jelent az állam pénztárában.

Pinchot előbb Lewist, a bányász union elnökét hívatta magához, vele folytatott beható tanácskozások, aztán pedig a bányatársaságok képviselőjét, W. W. Inglis, a Glen Alden Coal Co. elnökét.

A tárgyalások eredményéről eddig semmi jelentést se adtak ki, de nem lehetetlen, hogy ezeknek a tárgyalásoknak folytatása lesz és ez fogja meghozni Amerika keményszén-bányászainak a békét.

Érdekes, hogy a lapok egyrésze támadja Pinchotot, mert Washington megelőző kezébe vette a békéltetés fonalát és egyenesen azt állítják, hogy Pinchotnak ez a lépése támadás Coolidge ellen, akinek az az álláspontja, hogy egyezzenek meg a bányászok és bányatulajdonosok anélkül, hogy abba bárki beleavatkozna.

Azt mondják, hogy Pinchotnak ez a lépése egy kiszámított politikai sakktúsz és a békeközvetítéssel még nagyobb népszerűséget akar magának szerezni az ország munkásai között, hogy aztán a legközelebbi elnökválasztás alkalmával lezsámitolja ezt a népszerűséget — mint elnökjelölt.

Lehet, hogy igazak ezek a hírek, lehet, hogy nem. Az azonban bizonyos, hogy valakinek fel kellett lépni aki békét közvetít, mert maguktól nem egyeznének meg a bányaurak a bányászokkal.

Vannak olyan hírek, hogy a bányász szervezet 5 percentes bérjavítással és check offal haj-

landó békét kötni, e hírek azonban még megerősítésre szorulnak.

Közben más irányban is folyó tárgyalások, melyeknek a megegyezés a céljuk. Ellis Searles a United Mine Workers Journal szerkesztője New Yorkban folytat tárgyalásokat Walter Gordon Meritttel az Anthracite Operators Conference megbízottjával.

A bányaurak közben még mindig minden erejüket a bányások elleni sajtóhadjáratra koncentrálják. Napról-napra jelennek meg cikkek a keményszénbányások ellen. A legképtelenebb meséket találják fel, melyek mind azt a célt szolgálják, hogy a fagyoskodók a bányásokat szidják a helyzetért és senkinek se jusson eszébe, hogy a bányaurak okozták ezt az állapotot.

A keményszén kereskedők pedig továbbá vigan uszorszkodnak a keményszén ellen. A készletek fogytak és ennek arányában aztán az árak is hirtelen ugranak. Most senkinek se jut eszébe, hogy a közönséget mint rabulóják meg. Ilyesmirel csak akkor van szó, ha a bányászok nagyobb fizetést kérnek.

A New England államokban a Pocahontas és Smokeless szén egyre jobban hódít, amit nagy idegességgel látnak a bányaurak. Talán ez is egyik oka, hogy most nagyobb bennük a rákölésére a hajlandóság. Félnek tőle, hogy később is az olcsóbb Pocahontas és Smokeless szén fogják ott használni.

Nem lehetetlen, hogy a különböző oldalon folytatott tárgyalásoknak meg lesz az eredménye és újra felveszik a munkát az ország keményszén-bányászai.

300 BANYÁSZ EGY NAPIG A BANYÁBAN REKEDT.

Németországban az Alpine bányatársaság egyik bányájában Fehndorfban a lift épen akkor romlott el, amikor a napali sítárolók az emberek, 300 bányász kifelé készült menni.

A bánya ugyanis 900 méter mély és innen liften szállítják ki a bányászokat.

A lift elromlása folytán a bányászok nem tudtak a felszínre jutni és egy álló napig voltak bezárva a bányába, úgy, hogy egy mellék aknárt vájtak és azon keresztül a felszínre jöttek.

Szerencsére egyetlen egy munkást sem ért baj.

ELÜTÖTTE A VONAT.

Arthur McKinley bányász a titlított eresztette le a vonatokat összekapcsolás végett Farmington, Illinoisban.

Amint egy szénrel telt kártya engedett lefelé, a kocsiról lezuhant és oly szerencsétlenül esett, hogy a kerekék keresztül mentek rajta és valóságos de- rékban ketté szeltek.

A szerencsétlen ember azonban szörnyen halt.

Fizetni kell a bányásznak -- ha dolgozi akar Colorádóban

Graftelés a Rockefeller bányákban. — Aki nem ad sápot a bányavezetőségnek, az nem kaphat munkát. — 50-60 dollárt kell fizetni, hogy legyen munkája.

A Rockefeller bányákról és a "házi unionokról" már sok szó esett.

Mig Rockefellerék azt állítják, hogy az általuk patentírozott házi unionok által gyönyörűséggé vált a bányászok élete, addig a bányászok éppen ellenkezőleg, nyomorúság az élet a colorádói Rockefeller bányákban és odább is áll a bányász, amint teheti.

Sok panasz érkezett a Rockefeller bányákban dolgozó emberektől, melyekből csak az tűnt ki, hogy valóban csak elnyomás, nélkülözés, nyomorúság azoknak a sorsa, akiket szerencsétlen végzetük a Rockefeller bányákba vitt.

Egy olasz bányász, aki kénytelen volt hosszabb időt tölteni ezekben a bányákban, egy panaszos levelet adott át a szerencsétlen 15-ik kerületében, melyben teljesen tiszta képet nyújt arról a borzalmas helyzetről, arról a graftelésről, ami a Rockefellerék Berwind, colorádói bányájában folyik.

Salvatore Santis a neve ennek az olasz bányásznak, aki a Colorado Fuel and Iron Company berwindi bányájában dolgozott s akit, miután nem tudta tovább tűrni azt a szemérmelen grafitelést, mi ebben a bányában folyik, még deportálásai is megfenyegettek, ha a dolgukat szellettetni meri.

Salvatore Santis azonban nem ijedt meg a fenyegetéstől és társaival együtt a Colorádói Bányafelügyelőség elé terjesztette azokat a "gyönyörűséges" állapotokat, amik Colorádóban vannak.

Santis több társával együtt dolgozott a fenti kompániánál már 1923-ban, mikor egy nap arról értesítették, hogy más munkahelyre osztják be őket.

Az új munkahelyen aztán a formánia azt kívánta, hogy az az összeget, amit Santis és társai a dead workért kapnak, adják át neki, mert az ő érdeme, hogy azt megfizetik, miután a társaság másutt az olyan munkáért nem fizet.

Santis megtagadta a kívánt összeg megfizetését, mire őt a peda után egyszerűen elbocsátották.

El is ment egy szomszédos házra Oakviewbe, Colorádoba azonban nem volt szerencséje, mert pár hónapi munka után ez a bánya lezárt és Santis munkanélküli maradt.

Santis egy cent pénz nélkül állt és mit volt mit tennie, ha nem akart családjával éhen pusztulni, vissza kellett térnie Berwindre, ahol ugyan a fizetésének egy részét át kell adni a formánnak, de legalább annyit marad, hogy egy kis száraz kenyérre telik.

Visszament tehát a berwindi bányába, ahol a boss minden

peda utáni napon pontosan felkereste a bányászokat és 50 dollárokat vasalt be tőlük, a miért munkához juttatta őket és amiért dolgozhatnak.

Nem is vettek oda fel embert, csak abban az esetben, ha előzőleg 30 dollárt átadott a formánnak, mert abban a bányában a bányásznak fizetni kell a munkáért, ha dolgozni akart.

Igy ment ez egy jó darabig és a bányászoktól bevasalt pénzen, mint azt megtudták, a formán Bill Show és a super valami Kaiser nevű szűpen megosztottak.

Utóbb azonban már annak a drivernek is kellett fizetni, aki a kárékkal látta el őket, amibe a sznet ladolták, mert ha nem fizettek, úgy soha sem volt üres káré. A driver ugyan szerényebb volt, mert megelégedett egy-egy bányásznál havi öt dollárral.

Közben azonban a bánya üzeme megcsökkenett és a bányászok egyrésze kereset nélkül maradt. Ment is ki erre, ki arra, azonban a többség annyira nagy nyomorúságban volt, hogy elköltözni sem tudott és ezek aztán azt kérték a társaságtól, hogy adja ki kontraktba a munkát, amit a társaság meg is adott.

Santis társaival együtt szerződést kötött a general mana-gerrel, a formához és a super tudta nélkül, hogy napi 200 tonna sznet fognak kitermelni és a bányászok kötelezte magát egy bizonyos összeg fizetésére, azon felül, hogy a szén kihordásához mulákat fog adni.

Santis társaival le is ment a bányába dolgozni, ahol először a bányát kívánták egy kissé ki-írtogatni, mert a tétlenség deje alatt, bizony alapos rendezésre szorult.

A super és formán bizalmatlanul fogadták a bányászokat s megjósolták előre, hogy a szerződéses munkából semmi se lesz. Így vált tudtára a bányászoknak, hogy nem fognak tudni dolgozni, ha csak nem adnak nekik megint graftet.

Santis azonban bizott abban, hogy a szerződés szerint mégis csak tud dolgozni és miután három nap alatt kitisztogatták a bányát, megkezdtek a ladolást. Csak hogy a super és a formán erősebbnek bizonyultak, mint a szerződés a general managerrel.

Először is nem kaptak mulákat, amivel a sznet kihordhatók volna a munkahelyről, a super a formához, a formán megint máshoz utasították őket, úgy hogy végeredményben nem volt se mula, se kocsi. A bányások kénytelenek voltak saját maguk kihuzni a sznet a munkahelyről.

Mikor látták a super és formán, hogy még ezt is megteszik a bányászok, utasítást adtak a

drivernek, hogy csak hébe-hóba adjanak üres kárékat, úgy hogy a bányászok 8 óra alatt, mert ennyi volt a munkaidő, három-négy órát várakozással töltöttek el.

Természetesen, hogy ily körülmények között nem tudtak 200 tonna sznet kiadni, mire a super és formán egyszerűen kijelentette, hogy nem dolgozhatnak tovább, mert a szerződést nem tartották be. Arról persze bőlcse hallgattak, hogy tulajdonképpen ez volt a céljuk. Lehetetlennek tenni a munkát, hogy így ha nem akarnak sápot adni a bányászok, kicsászolhassák őket.

Santis és társai a beadványban elpanaszolják az esetet részletesen és leírják ezeket az állapotokat, amik a "házi union" intézményének köszönhető, mert a Berwindi bányában nem az a fő, hogy hogyan dolgozik a bányász, hanem az, hogy mennyi graftet ad a supernek és a formánnak.

Igy történt, hogy Santis és társai elvesztették ismét a munkájukat, mert nem voltak hajlandók keresetük egy részét átengedni semmiért.

A panasznak valószínűleg eredménye nem lesz, mert hiszen ha ki is küldenék megbizottakat a helyzet megvizsgálására, egész biztos, hogy minden rendben fognak találni. Hogy is nem volna rend azokban a bányákban, melyeket oly nagyszerűen megrendszabályoztak a Rockefeller-féle "házi unionokkal".

Hízen mindenki tudja már, hogy a Rockefeller bányákban Colorádóban joga van a bányásznak hallgatni, joga van a szakadásig dolgozni ha sápot ad az üzemvezetőségnek, joga van nyomorogni, nélkülözni, bérleszállást kérni, de nincs joga tisztességes munkafeltételeket kérni, nincs joga becsületes díjazást kérni munkájáért s nincs joga, a munkásembert megillető bánásmódot követelni.

Láthatják a bányászok, hogy mit ér az ha a társaságok szemfényvesztéseinek felülnek, ha szakítanak a bányászok igazi szervezetével a Unionnal és ha mégis van hasznuk a bányászoknak ezekből az esetekből, úgy az, az a tanulság, hogy soha, semmiféle ígéret ellenében ne adják fel az egyetlen erősségüket, az igazi érdekképviselőket, a Uniont, mely kizárólag a bányászok érdekét védi.

Ahol meggyöngül a szervezet, a hol hűtlenné válnak a bányászok a szervezet zászlójához, ott szabad prédáik lesznek úgy a társaságoknak, mint a társaság vezetőinek.

142 BANYÁSZT GYILKOLT MEG A BANYA SZEPTEMBERBEN

A Bányafelügyelőség most adta közre a szeptember havi statisztikai adatokat az ország széntermeléséről.

Megtudjuk abból, hogy szeptember hónapban kitermeltek az országban 46,817,000 tonna puhasznetet, szemben az augusztusi 44,883,000 tonnás puhaszéntermeléssel. Keménysznetet ellenben semmit sem termeltek ki, a keményszénstrájk folytán, szemben az augusztusi termeléssel, mely 3,882,000 tonna volt.

Augusztusban tehát kitermeltek összesen 53,765,000 tonna sznetet, szemben a szeptemberi 46,817,000 tonna széntermeléssel, a szeptemberi termelési eredmény tehát majd 7 millió tonna szénrel volt kevesebb, mint az augusztusi.

Szeptemberben az ország puhaszénbányáiban szerencsétlenség folytán elpusztult 142 bajtársunk, tehát minden millió tonna szénre 3.03 haláleset jut, mellyel szemben augusztusban a szerencsétlenségek száma 149 s a szerencsétlenségi arány szám 3.32 volt.

Tavaly szeptember hónapban minden millió tonna kitermelt szénre 3.76 haláleset jutott.

Az első kilenc hónapban az ország bányáiban 1,612 halálos szerencsétlenség történt, azaz minden egy millió tonna kitermelt szénre 3.76 halálos szerencsétlenség esett, míg tavaly az első kilenc hónapban minden kitermelt egy millió tonna szénért 4.48 bajtársunk fizetett életével.

Ha csak a puhasznetet tekintjük, úgy az első kilenc hónapban a halálozási arányszám 3.35 volt, szemben a tavalyi 4.28-al. Az idei tehát kedvezőbb, ami főleg annak tulajdonítható, hogy a robbanás által okozott szerencsétlenségek száma kisebb volt idén mint tavaly. A javulás megfelel 22 százaléknak.

A keményszénbányáknál már kedvezőtlenebb az eredmény, mert az első kilenc hónapban a halálozási arányszám a keményszénbányákban 6.19 volt idén, míg tavaly 5.49 volt.

Ha megnézzük a szerencsétlenségek okait, úgy azt látjuk hogy a robbanás által okozott szerencsétlenségek száma 50 százalékkal kedvezőbb idén, mint tavaly volt.

A szerencsétlenségek okait vizsgálva azt látjuk, hogy a 142 halálos szerencsétlenségből a bánya mélyében tetőszakadás és lejárók 84 halálos balesetet okozott, bányakáré elgázolt 21 embert, gáz és szénporrobbanás folytán meghalt 6 bányász, belővénél szerencsétlenül járt 5 ember, villanyáram megölt 8 embert, furó és vágógép kezelési szerencsétlenül járt 3 ember, felvonónál elpusztult 4 ember, vasúti moziyong elgázolt 3 embert, a többiek különféle ckok folytán pusztultak el.

A szerencsétlenségek kétharmadrésze tehát a lejárók és a tetőszakadás folytán állt elő, tehát olyan ok miatt, amiről

köz tudomásu, hogy kellő elővigyázat mellett elkerülhető lenne.

Az ezen ok folytán előállt szerencsétlenségekre egyaránt felelősek a bányászok és a bányatársaságok, a bányász, mert nem eléggé elővigyázatos a munkájánál, a bányatársaságok, mert sokszor szűkkeblűségből inkább a bányász életét teszik kockára, mintsem a tetőzet kellő megerősítéséről gondoskodnának.

Ha már most megnézzük, hogy az egyes államok szerint, mennyi szerencsétlenség történt, úgy azt látjuk, hogy West Virginia vezet, mert ebben az államban 48 szerencsétlenség történt, tehát majd kétharmadrésze az összes szerencsétlenségeknek, nagyobb számmal szerepelnek még Pennsylvania, ahol 23 szerencsétlenség történt, Kentucky, ahol 10 szerencsétlenség történt, Illinois 11 szerencsétlenséggel és Colorado és Virginia 6-6 szerencsétlenséggel. A többi megoszlik a más széntermelő államok között.

Ebből látható, hogy West Virginia és azok az államok vezetnek a szerencsétlenségek számával, ahol a szervezet a leggyengébb, míg a szervezett bányákban alig történik szerencsétlenség.

Bátran lehet állítani, hogy az összes szerencsétlenségek nagyobb fele szervezetlen bányákban történik, ahol nem törődnek annyira a munkások életével és testi épiséggel mint a szervezett bányákban.

Sajnos, a statisztikai kimutatás nem sorolja fel részletesen, hogy mennyi szerencsétlenség történt szervezett és mennyi szervezetlen bányákban. Pedig jó lenne, ha erre is kiterjednének, mert akkor látnák a szervezetlen bányászok, hogy mit jelent a szervezkedés a bányákban. Nemcsak a nagyobb bért, a tisztességesebb bánásmódot, a jobb munkaviszonyokat, hanem még a nagyobb életbiztonságot is.

De ha nincs is pontos adat erre nézve, azért hozzátétel mégis meg lehet állapítani, hogy a szerencsétlenségek sokkal nagyobb számban történnek a szervezetlen bányákban, mint a szervezett bányákban és ha másért nem, hát ezért kellene minden bányásznak csatlakozni a szervezethez, ahol arra is kiváló gondot fordítanak, hogy a bányászok ok nélkül ne áldozzák fel életüket.

AMERIKA LEGMÉLYEBB SZÉNANYÁJA.

A Glen Alden Coal Company Auchincloss No. 1 bányája Nanticoke, Pa.-ban kétszáz méter mélyben, felvonónál elpusztult 4 ember, vasúti moziyong elgázolt 3 embert, a többiek különféle ckok folytán pusztultak el.

A szerencsétlenségek kétharmadrésze tehát a lejárók és a tetőszakadás folytán állt elő, tehát olyan ok miatt, amiről

MAGYARORSZÁGI HIREK

Exotikus "város" épült egy év alatt Budapest belső területén

A tisztelet hangján hívjuk föl Vass József népjóléti miniszter figyelmét, hogy miniszteri működésének színhelyét dolgozó-szobájából egy napra helyezze át, vegyen magára jó erős sárcipőt és tegyen egy exotikus kirándulást. Nem a trópusi vidékre, nem messze, csak ide Budapest szívébe, a régi lóversenytér gödrös, furcsa vidékére, a hol minden aktacsomónál be-szedesebb adatokat talál arról, hogy mit jelent ma szegény embernek lenni az Úr 1925-ik esztendőjében. Most ősz végén, tél kezdete előtt.

Esző

Nem az elcsépelet, agyonkop-tatott szavak — "szegénység... nyomor..." — tartalmáról van szó, csak meg akarjuk rajzolni annak az exotikus városnak a megalakulását, amelynek lét-rejvetelében akaratlanul is van egy kis része a lakáshiva-talnak és ahol sok adatot tud-nának összeszedni, akik a tüdő-vész terjedésének és keletkezé-sének problémáival foglalkoz-nak.

Mert egy év alatt új város ke-ltezett Budapesten a Thököly ut és Aréna ut sarkán lévő régi lóversenytér, ahol egyrészt azok, akiket utcára tett a laká-s-hivatal, másrészt pedig nyomor tól megkergetett családok hu-zódtak meg, nem nagy öröme-re a magyar népjólétnak.

Alkonyatkor, zuhogó esőben érkeztem meg ebbe az új város-ba, ahol koromsötét volt, egyet-len lámpa nem világított a göd-rös, gazzal benőtt kis ösvénye-ken. Csak itt-ott lehetett látni gyér világot a kiemelkedő kis viskók ablakán. Kapóra jött az eső, mert a lóversenytér viskó-házainak az adja meg a szokot-lan karaktert, hogy eső esetén átmedvesedik a tető és becsepeg a sok gyermekes családok ott-honába.

Ezen a gödrös, dombos, gaz-zal benőtt területen egy év alatt épült föl mintegy 30—40 ház, azonban inkább kunyhó-ról, viskóról lehetne beszélni, a mikor a sötétben előrebortóká-lunk és figyeljük a sokszor csak egy-két méter magas "házak" külsejét. Deszka-ólak, sárból felépült kalyibák mindentel-és ezekben emberek laknak... Négy-, öt-, hat-, nyolc-, tízgyer-mekes családok, munkanélkü-lik és azok, akiket kitett a la-káshivatal egy napon az utcára és nem tudták felütni másutt az otthont, mint a lóversenytér kietlen vizes földjén.

A régi lóversenytér tudva-lelvően fölparcelláztatta a főváros és árverés útján értékesítel-te, azonban a 6-os és 10-es szá-mu parcellát megtartotta, to-vábbra is tulajdonában maradt. Ezeket bérbeadta Lampert Jó-zsefnek és Szaniszló András-nak. A két bérlő nem tudott ter-melni a hat évre bérlet par-cellákon, mert a talaj kokszos volt, nem felelt meg. Erre elhatáro-zták, hogy ugy értekesítik a tel-keket, hogy bérbeadják a szegé-nyeknek, még pedig házépítés céljára, hogy valami keresetet huzzanak a földből. Kiseb-ugyan különösen hangzik, hogy miként lehet hat évre bérlet földet kiadni "házépítés" cél-jára, amikor a szerződés lejár-takor a telek tulajdonosa lebom-tathatja a házakat. Ha azon-ban végig sétálunk a viskók keserűszavu lakói között, meg-

tudjuk, hogy ezek az emberek végső szükségben kénytelenek voltak erre a rövid időre is "építkezni", másrészt pedig az esetek legtöbbszörénél nem le-het rendes kőházakról, hanem csak szánalmas tákolmányok-ról, viskókról beszélni.

Mint egy nagy láda....

A két bérlő bért szedett a "háztulajdonosoktól", még pe-dig nem mondhatni, hogy ez egyforma arányban történt vol-na. Amíg Szaniszló ugyanis megelégedett évi 50,000 korona telekbérrel, addig Lampert Jó-zsef több száz ezer koronát is kért. A telep lakói Szaniszlót állandóan dicsérik, ellenben Lampert Józsefnek a bérme-gál-lapításával nincsenek megelé-gedve.

Kiszáradt napraforgók kö-zött, vizes kukoricaföldön ke-resztül megyünk előre a gödrös uton, hogy meglátogassuk az új város lakóit.

Nagy gödör szélén mintegy másfél méter magas kalyiba ny-lászik. 30—40 centiméternyi lá-tás helyettesíti az ablakot. Üveg nincs rajta. Pár színt vesztett rongydarabot gyömösölt a rés-hez a kalyiba gazdája. Ha szel-lőztetnek, egyszerűen kiüritik a nyílást, aztán ismét bedugják a rongyosomóval.

Kopogok a kaliba ajtaján, mire sápadt arcú asszony lép elém. Elmondja, Magyar Iloná-nak hívják. Varrónő. Egy szo-bában lakik harmadmagával.

Megnézem a szobát: mintha egy nagy láda belsejében len-nék. Meszlett, földdel tapasztott deszkafal foglalja össze a szo-bát, le kell hajolni, olyan ala-csonyan van a tető, amely szin-tén deszkákból készült. Csupa víz. Már félórát esik az eső, az óta egészen átmedvesedett.

— Most négy helyen is becso-póg — mondja a varrónő. — Már nem győzöm tapasztani.

Az egyik sarokban kosara-kon egy öreg asszony fekszik. Dóri Sárinak hívják.

— Két albérlőm van — mond-j a varrónő. — Én vagyok a főbérlő.

— Hogyan? — kérdeztem. — Hiszen itt csak egy szoba van. — Egyszerű a magyarázat, kérem. Ezt a viskót én magam állítottam össze, saját kezem munkájával. Sárból, deszkából. A szobát aztán kiadtam két öreg asszonynak és én is benne la-kom. Így vagyok én, kérem, fő-bérlő és így albérlők ők.

Aztán mennyit fizetnek? — A két asszony egy hétre ötvenezret.

NÁLUNK AZ ÖN ANYANYELVÉN BESZÉLNEK.

Ötvenezret az Ön anyanyelvén beszélni, mintha csak hazájában lenne, mert a mi alkalmasságunk látszólag olyanok, akik ismerik hazáját és be-szélnek az Ön anyanyelvén.

Pénzügyi és pénzügyi min-tereknek segítői vagyunk, meg-védjük érdekeit és a legjobban ál-lunk szolgálataira.

A világ minden pontjával össze-köttetésben állunk és így be-pén-zsített a legjobban legnagyobb biz-talommal és gyorsasággal intézheti ál-lamait.

Betétje nálunk a legnagyobb biz-talommal van, amit vagyonai ál-lásának és jövendőjének a pénz-ügyek elintézésében bízhat.

Bársony felkeresni honunkat, de megbeszélhet velünk az Ön pénz-ügyek elintézését.

MELLON

NATIONAL BANK

PITTSBURGH, PA.

Foreign Exchange and Banking

OLIVER AVENUE

and

SMITHFIELD STREET.

Bizony nehéz elképzelni, hogy ez a ládaszerű alkotmány miként adhat otthont három nőnek, kik ha végigteküsznek a szobában, nem marad talpalatt-nyi hely sem szabadon. Nincs is butor sehol. Csupán néhány kosár, batyu. Ezeket alusznak éjszakánként.

Magyar Ilona, amíg nézem a különös berendezést, félenken megszólal:

— Jaj, kérem, ugy félünk. Nagyon izgatott a telep. Azt be-szélük ugyanis, hogy tavaszra kilöknék innen bennünket. A főváros visszaveszi a földet.

Izgatottság a telepen

És csakugyan, amint szoba-állók a többi viskók lakóival is, kiderül, riadt félelemmel gon-dolnak a telepen kószáló hirre, hogy rövidesen elvesztik ezt az otthont is, amelyet egy év alatt épített a nyomor ezen a si-vár területen.

Lampert Józsefnek és Szaniszló Andrásnak a fővárossal kö-tött szerződése ugyanis lejárt s többet nem is újítják meg. A fő-város rendelkezik tehát a 6-os és 10-es számú parcellával és most már attól függ a telep la-kóinak a sorsa, hogy mit fog határozni a főváros a föld föl-használását illetően. A helyzet ugyanis az, hogy a 6-os és 10-es számú parcellát nem lehet mű-velni. Egyetlen földhasználati mód van: építkezni a viskókkal telerakott földön.

Természetesen lehetlenség arra gondolni, hogy a két par-cellát elhelyezkedett mintegy 30—40 család, körülbelül 180-200 embert egyszerűen elker-gessenek a bizonytalanságba, másrészt pedig nem tűrhetik a hatóságok, hogy sokgyermekes családok ilyen tüdővést ter-melő, egészségtelen körülmények között kínlódjanak. Arról van szó tehát, hogy gondoskodjanak a családok elhelyezéséről és építsenek egészséges, modern kislakásokat a két, elég nagy területet jelentő parcellán.

Értésülésünk szerint eddig nem döntöttek semmiféle irány-ban sem, a telep lakóival senki nem közölt semmit, úgy hogy a legnagyobb bizonytalanságban, rettegés között várja ez a jó-részt munkanélküliségben kí-nló ember, hogy vajon mit hoz a holnap.

Amint elhagytam a varrónő lakását, az uton két munkás be-szélgetett egy kórakáshoz dől-ve. Bódi János kőműves, aki há-rrom hónapja munka nélkül van és egy szakadt ruhájú vasmun-kás. Szintén munkanélküli. Ar-ról beszéltek, hogy Gelley Ist-ván munkás vért hányt, most vitték be súlyos tüdővésszel a kórházba.

— Itt szerezte. Tavaly jöttek ide, akkor lett heptikás. Vannak itt még többen is...

A következő "háztulajdonos" Bojti Ferenc. Szintén ilyen mo-dern, sárból és fából összeáll-ított házban lakik. Tizenkét gyermeke van és felesége.

Beszélgetünk.

— Hogy került ide?

— Debrecentbe valók va-gyunk. Feljöttünk Pestre. Azt hittük, jobb lesz. Hajtogatott bennünket a nincstelenség.

— Miből élnek?

— Az uralom napszámos. Ha nem esik az eső, keres egy hé-ten 250,000 koronát is. De ha esik, baj van. Mert homokbá-nyánál dolgozik, akkor pedig

nem kell a munkás. Így aztán jön olyan hét is, hogy egy "pizt" sem keresünk.

A tető itt is olyan, mint a többi házban. Átvizesedett a deszka. Csepeg több helyen is.

— Most még csak hagyján, mert elég jó volt az idő. De hogy mi lesz velünk a télen, azt már csak a jó isten tudja.

Messze van a Vass utca....

— Hiába szaladgálunk, nincs munka, — folytatják. — Nem egy család van, amelyik semmit sem keres. Pedig olyan is akadt, aki elment vándorolni, koldul-ni az országba, nem könyörado-mányért, hanem egy kis mun-káért. Ha csak százaz kenyér-re való legyen, meg egy kis tej-re a gyerekeknek.

A másik háznál az egyik anya mondja:

— Most jönnek a téli gon-dok... Három gyermekem van, hogy szerezzek nekik tüzelőt. A legkisebb gyerek számára ad-nak ugyan tejet a Stefáninál. de a Vass utcába kell érte men-ni. Tessék kérem elképzelni ek-kor azt a Vass utcát. Ha gyalog teszi meg az ember az utat, elvész az egész délelőttje. A villamos meg oda-vissza hat-ezer, már pedig egy liter tej csak ötezer. Tessék kérem el-hinni, nehéz dolog szegény anyának lenni, ilyenkor össze-l, télvíz előtt.

Az asszonyok az eget nézik. Eddig még csak megvoltak va-lahogy, amíg a lóversenytér fölött lágyan sütött a nap és a gyerekek künn hancurozhattak a téren, de most, amikor itt van az ősz, szomorú iszapjál és amikor megindul az ősz es-dzés, jaj a gyerekeknek: a hosz-szu telet benn kell majd tölte-niök a kukkókban, a hideg ka-lyibákban! A nyár még csak szépségeket ad szegény gyere-kek számára, de ha megjön a tél, akkor szomorúság és sötét-ség a részük. Ma is, ezen az el-ső permetező őszi esőn úgy néz-ték az asszonyok az eget és az égből alázuhanó vízáradatot, mintha reménységüket mosná el.

A környéken a kilakoltattak városának hívják ezt az exóti-kus telepet, amelyen egyre csak panaszos szavakat, fáradt gyer-meksiást lehet hallani és a ga-zos övényeken csüggedt nézé-sű munkások kóborolnak.

A családok egy részének ugyanis rendes, szép lakása volt a városban, azonban a la-káshivatali végzések labirintu-sában egy napon arra eszmél-tek föl, hogy nincs otthonuk, az utcára rakták minden ingosá-gukat. Így Ágoston Lajosékat, Szóber Adolfékat is, akik itt húzódtak meg.

Elhagyom a sötétségbe bu-kolódzó telepet, ahol alig ég halványan egy-két láng. Meg egy kerítés mellett a "ház-ból" erősen kifestett arcú, ele-gánsan öltözött leány lép elő-re. Hátracsapott fejfel lép előre. Megy a város felé, a kivilágított éjszakának...

(Világ)

MÁR 18 DOLLÁRT KÉRNEK A KEMÉNYSZÉNÉRT A KIS-KERENKEDŐK.

A kiskereskedők egyrésze, a kik a sztrájk előtt ellátták ma-gukat nagymennyiségű kemény szénrel, a keményszénhiányra való hivatkozással 18 dollárért adják a keményszén tonnáját a fogyasztóknak, azzal a kijelen-téssel, hogy rövidesen már csak 20 dollárért adhatják.

Ha a keményszénbányász egy-kis béremelést kér, az egész or-szágot igyekeznek felfingerelni a bányászok ellen, a kis és nagy kereskedők pedig vigan uzsor-ráskodhatnak a szénrel, senki sem akad, aki megvédjé a fo-gyasztókat a tulkapásaik ellen.

AGYONLÓTT Bányász.

Otis Clark bányászt, Weaver, Illinoisban agyonlőtték.

CSAK 20 ÉVIG TART AZ OLAJ — AZ EGYESÜLT ÁLLA-MOKBAN.

Az Egyesült Államok olaj-készletét, mely kiaknázásra vár az olajkutakban, hivatalos meg-állapítások, körülbelül 9,000 millió hordóra becsülik. Jelen-leg évente 500 millió hordó ola-jat termelnek ki. Azt jelenti ez, hogy a teljes készlet 1945-re ki lesz merítve, olyan tény ez, mellyel minden automobil ta-lajdonosnak számolnia kell. Ez a lehetőség, hogy a készlet ki-fogy a föld mélyéből, minden ásványi terméket egyaránt fe-nyjeget. A növényzetnél ilyen veszély nem fenyeget. A Triner Késérő Bor főalkatrészét, a cas-cara sagrada, melyet californiai veresborhoz adnak, növényből nyerik és így teljesen ki van zárva, hogy valaha is kimerül-hessen ebből a készlet. Ez a gyógyszer csodálatosan hat ét-vágytalanság, bélszelek, dugu-lás, fejfájás és más hasonló, a gyomor rendeltenségeiből származó bajoknál. Mr. George Kar-caba írta nekünk Conemaugh, Pa. városából, október 23-án:

"A feleségem 9 év óta beteg volt. Most hogy 4 hónapja használja a Triner Késérő Bor, sok-sokkal jobban érzi magát." Ha az Ön drasztórsa, vagy gyógyszer-re nem tart készletet a Tri-ner Késérő Bor, Triner's Liniment, vagy Triner's Cough Se-dative-ből, ugy írjon Joseph Triner Company, Chicago, Ill. címre.

MEGYNYIT Bányák.

Az Arbogast bánya, Numa mellett, Iowában, megkezdte újból az üzemét.

A bánya most egy csomó bá-nyagéppel lett felszerelve és ez-ért a bányászainak száma ke-vesebb, mint egy évvel ezelőtt volt.

A Bucklin bánya Missouri-ban, mely már két év óta le volt zárva, megkezdte a munkát és most állandóan fog dolgozni.

A Coalton bánya West Virgi-niában is felvette az üzemét m. hó közepén. A bányát már ré-gebben lezárták.

A bánya mellett kokszkemen-cék is vannak, melyeket most szintén üzembe állítottak.

A Saline County Coal Cor-poration több hónap óta tartó tétlenség után a Harco bányá-ban, Illinoisban, ismét felvette a munkát.

A bányában 750 ember szo-kott dolgozni.

A Worthuskey Coal Company Cambria melletti bányájában ismét felvette az üzemét.

A Ward bánya De Sotoban, Illinoisban, mely két éve le volt zárva, ismét megkezdte a mun-kát. A bányában most hozzák helyre az elromlott felszerelé-süket és kitisztítják, hogy az üzem megkezdhető legyen.

A Brewerton Coal Co. Lin-coln bányája Illinoisban, mely tavasz óta nem dolgozott, meg-kezdte a munkát.

A Sommerville No. 2 bányá-ban is dolgoznak ismét Som-merville, Indianában. A társa-ság azt állítja, hogy egész télen át állandóan fog dolgoztatni.

A Fork Ridge bánya, Oakland City közelében, Indianában, mely már négy éve le van zá-rva, szintén megkezdte az üze-mét.

A Pike County Coal Com-pany No. 3. számú bányájában Petersburg közelében Indianá-ban teljes erővel megindult a munka.

A Jackson Hill bányában Terre Haute közelében, India-nában ismét dolgoznak. A bá-nyában 300 bányász kapott munkát.

A Sheridan Coal Company No. 18. bányájában Arma, Kan-sasban újra felvették az üze-met. A bánya február óta le volt zárva. Kétszáz ember kapott munkát.

A Domestic Fuel Company No. 3. bányájában Gross, Kan-sasban szintén dolgoznak. Ez a

bánya a világháború befejezése óta nem volt üzemben.

A Rick Coal Company No. 11 bányájában Madisonville, Ky.-ban is megkezdtek a munkát és a bánya állítólag minden nap fog dolgozni.

A Hatfield-Reliance Coal Company bányájában Gorman, Ky.-ban hosszú idő után újra dolgozni fognak.

Ugyancsak megkezdik a mun-kát az Adkins bányában is, Kentuckyban. Az előkészületeket már megtették.

Egy új bányát nyitottak a Crescent Laken, Missouriiban.

A bányában a szénerek a fel-színtől kétszáz láb mélységben fordulnak elő s a szén jó minő-ségű, azonban mindössze csak 26 inch vastag.

A Vulcan Coal Company bá-nyájában Pomeroy, Ohioiban co-operative alapon kezdték meg a munkát.

A bányában röviddel ezelőtt szervezett bányászok dolgoztak, akiknek száma 350 volt.

Állítólag a bánya volt mun-kásai vették át co-operative ala-pon a termelést.

GYUJTOGATÁS FOLYTÁN 30,000 DOLLÁROS TÜZKÁR.

A Colorado Supply Coal Co. üzemeltetője Segundo, Colora-do-ban állítólag felgyújtották is-meretlen tettesek.

A tűz elpusztította az egész stórt és a kár meghaladja a 30 ezer dollárt.

A tettes kézrekerítésére meg-tették az intézkedéseket, azon-ban eddig a nyomozás nem ve-zetett eredményre.

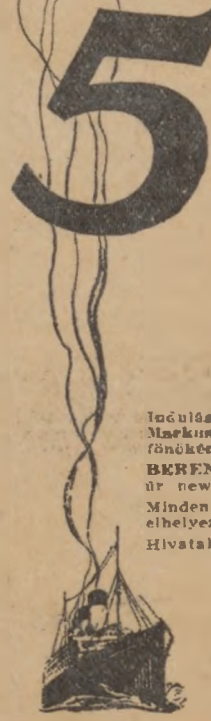
MEGBIZHATÓ, PONTOS, GYORS KISZOLGÁLÁST NYUJT EZ A BANK!

Üzletágak: POSTAI ÉS SÜR-GÖNYI PÉNZKÜLDÉS. — BE-TÉTEK ELFOGADÁSA 4% KA-MATRA. — HAJÓJEGYEK EL-ADÁSA MINDEN VONALRA. — KÖZJEGYZŐI ÜGYEK. Személyesen jönjön vagy írjon ide:

American Union Bank
New York City.

Főintézet: 10 EAST 22nd St.
a Bankpalotában.
Fiókinézet: 1597 SECOND AVE
Cor. 83rd St.

A bank 1597 Second Ave. alatti fióklíródjára minden nap este 8 óráig, hétfőn este 9-ig van nyitva

Ok, amiért Önnek is részt kell vennie a Cunard Line Karácsonyi Társasutazásá-ban, Magyarországra.

1. Gyors összeköttetés New Yorkból Cherbourg-on át Magyarországra.
2. Nagy Modern Gözhajók, kényelmes harmadik osztályu társalgó termek és fedett fedélzeti sétányok.
3. Mindenemű Utazásbiztosítást Szakértő Magyar Vezetőtől egész uton, New Yorkból Budapestig.
4. Előzetes Kiszolgálás És Háziko-szt az óhazai főzés szerint.
5. Podgyászról Gondoskodva Egész Uton a Megérkezésig.

Indulás az AQUITANIA hajóval DECEMBER hó 2-án. Markus Alfred Sr. a Cunard Line magyar osztály főnökének kíséretében, vagy a BRENGARIA hajóval DECEMBER 8-án. Weber H. Sr. newyorki irodánk alkalmazottjának kíséretében. Minden utaz 2-4. vagy 6 ágyas kabinban lesz elhelyezve, privát szobákkal csatlakoznak. Hivatalos vizumtérlet engedélyért, hajójegy árakért és egyéb felvilágosítást kérem fel ügyüket vagy írjon "hozánk magyarul". Vegyen Oda-Vissza Hajó-Jegyet És Takarítást Meg Férfit!

CUNARD LINE

1406 H St., N. W. Washington, D. C.

MI LESZ ÖNNEL, HA MEGÖREGSZIK?

Gondoljon öreg napjaira és vegyen olyan életbiztosítást, melyet

MÉG ÉLETÉBEN KIFIZETNEK.

MAGYAR KÖTVÉNYT KAP, melyből Ön pontosan tudja, hogy milyen biztosítást vásárolt.

Bővebb felvilágosításért írjon a követ-kező címre:

NATIONAL INSURANCE AGENCY HIMLerville, KENTUCKY.

A Provident Life and Accident Insurance Co. vezérigynöksége.

SECOND NATIONAL BANK

Brownville,

Pennsylvania

No küldje pénzt idegen helyre. No menjen ki, gyenge bankba, hanem jöjjön hozzánk, a vidék egyik legelőrebb bankjába. BE-TÉTEK UTÁN 4 SZÁZALÉK KAMATOT FIZETÜNK és más-ég esztén pénzt felmondás nélkül fizetjük vissza. Pontos, teljeskörű és gyors kiszolgálásért biztositjuk.

SECOND NATIONAL BANK

L. S. BULGER, Cashier.

EARL HUSTON, President.

Brownville,

Pennsylvania

MAGYAR Bányáplézek Meséi

Hotel Red Star

Írta: FÜLÖP ILONA

(Folytatás)

Nagynehezen mégis neki indultak az utnak, persze az Ágnes, ahogy illik, visszazsaladt még megcsókolni, megölelni, könyveiben fűrészt a kis Julikát, aztán megindult cókmozkukkal, életükkel a döcögős szekér.

Ágnes csak úgy forgatta a fejét jobbra-balra. Nézelődött, bucsuzgatott, az ember keményen, egyenesen ült.

Az ut mellett földekken megállt egy kisést a munka, kendőt lobogtattak az indulók felé, odakibálgattak bucsuzó, jótkívánó szokat, ezek meg vissza, pedig nem is értették egymás szavát. Csak egy legény nem integetett, az az egy állt ott egyenesen, mozdulatlanul a napos nyárban, szépen, barnán, erősen.

Ágnes forgó szeme rá is akadt egy perc-re. A legény azt gondolta: csak az enyém lehetnél te Gőndör Ágnes, csak egy szorításra, te szép, te utolsó...

Az asszony meg nevetni kezdett hangosan és azt gondolta forró homloka mögött:

— Na né, hát ilyen egy szép vagy te?

— Mit nevést Ágnes — meg is kérdezte az ura. Ágnes felé fordult, elfelejtett már mindent és nem is hazudott, amikor azt mondta:

— Amerikába megyünk, oszt annak neve-tek... Milyen furcsa, hogy még mink is ilyen nagy utazásba, világjárásba sodródtunk... Oszt ennek nevést...

— Elmegyünk szépen egy bányáplékre — mondta Sáfány Pál vasgyári munkás Bridgeportban a feleségének este az asztalnál.

Vagy nyolc esztendeje küzdöttek, gürcöltek már Bridgeporton, egyik gyárban, másik gyárban, de nemcsak hogy tornács házra, Riskára való nem lett meg, de nem lett a jegyre való sem. Akadt, hogy összegyűlt a takarékból száz dollár meg kétszáz is néha, de akkor aztán beütött a nyavalya. Meg betegedett egyszer az egyik, mászor a másik és a betegség sokszoros csapás. Elveszt az ember kedvét az élettől is, fogy a pénz orvosra, patikára, meg aztán nincs is kereset. Mert az első esztendő után gyárba járt az asszony is, hogy csak minél hamarabb

mehecsenek már haza, ha nem is lesz ház, de legalább ott van a Julika.

A csillagokban nem így volt megírva. Nem gyűlt össze a pénz. Ha megindult és betegség se jött rájuk, akkor előkerült valami sztrájk, vagy letették a munkából egyiket, másikat és csak nem fiadzott a pénz, inkább soványodott.

Unta már ezt a hiábavalós életet Sáfány Pál is, meg a felesége született Gőndör Ágnes is. Nem így gondolták azt, náhat. Nem lehet így maradni. Itt csak dolgoznak, kűködnek, oszt semmire megy az idő. Az asszony különösen unta ezt igen nagyon. Néha mikor kezébe kapta a dollárokat, kevéskét, úgy összeszorította a markát, hogy majdnem vér serkent ki a tenyeréből a saját körmetől. Mintha nem is akarta volna soha kieresztetni. Mintha mondta volna azoknak a cifra, képes papiroknak: komisz pénz, disznó pénz, ha én egyszer megkaparintlak, miért nem gyűlsz meg már itten jobban, mikor ládd-e, úgy nyavalygunk utánad...

A pénznek azonban nem lehet könyörögni, káromkodni, rimánkodni, vagyis épen lehet, de hát hiába. Egészen hiába, mert attul ugyan nem fiadzik. Szerencse kell hozzá, kutyaszerencse, vakszerencse, olyan, a milyen a Sáfányéknak nem volt. De azért lehet. Majd lesz. Mert hogy forgandó a szerencse, mint a rossz asszony, talán egyszer csak ide is pislant egyet, szegény jámborokra.

— Nem érdemes dolgozni, tisztességesnek lenni — káromolta az életet az asszony. — Lám, másnál garmadában gyűlik a pénz, mi meg épencsak megvagunk. Nincsen szerencsénk, hiába akkor minden.

— Bolond beszéd, asszonyi beszéd — mondta Sáfány Pál. A sült galambot ugyan hiába várod. Utána kell menni a szerencsének. Fel kell kutatni, bele kell kapaszkodni a szoknyájába, oszt el nem engedni. Elmegyünk egy bányáplékre, ott jobban fizet a munka, jobban gyűlik a pénz, megládd, ott lesz aztán szerencsénk.

— Aztán hogy dolgozik maga a bányába, mikor azt se tudja, milyen a munka. Nem is tud látni a sötétbe, még eltéved benne, osztán akkor mi lesz velem.

— Ne karattyolj asszony a munkáról, mert aho nem értesz. Annyi ezer tudja, mi-

ért ne tudnám én is. Én se vagyok rongy ember. Ne félts te engem. Megládd, jól megy majd ott minden, kapjuk a nagy pedát, sutty, bele a bankba a jobbik felét, alig fordulsz egyet, már ott a tiktet, kettő is, aztán lassan mellé gyűn a többi. Ha már nyolc évet itt elszűkösködtünk, elkinlódunk nagy hiába, még megpróbáljuk ezt is, mielőtt szégyenszemre hazamennénk kődönnek, kődisebbnek, ahogy eljöttünk, falu csufjának. Én nem mék háza szegényen, én még megpróbálom a bányáplézt.

Igy kerültek le Sáfányék bányáplékre. Ott hagyták a sógorékat, az Ágnes Etel hugát, meg férjét Bihari Danit, akikkel különben sem voltak nagy barátságban az utóbbi években, mert valahogy az asszonyok hiába voltak testvérek, nem fértek valami nagyon össze. Mert Bihari Dani egy szalonban dolgozott, bartender volt és igen sok pénzt keresett. Igaz, sokat is költöttek, az asszony se verdeste ki a fogát a garassal, az ember is kártyázott, ivott, úgy hogy vagyoniuk nem igen volt. De kicsinyt gögősek voltak és mindig félték, hogy a szegényebb rokonok istenverések idején kölcsönt kérnek.

Nohát a nagyszerencse itt se csiklandozta őket valami nagy kacagásra. Hát keresni kerestek épen Sáfány Pál, mert azt nem lehet mondani, hogy nem dolgozott volna erősen, becsülettel, de talán tulontul is dolgozott, az volt a baj. Kezdték betegkedni, hasogatta a lábászárát a fájdalom, mintha éles kést húzgatalt volna benne, néha éjszakaszámra nem tudott aludni, ilyenkor aztán a munka sem ment jól. Az asszony ápolta rendesen, de nem is lehet nagyon kárhoztatni, ha néha-néha beleszaladt a fejébe egy lázadó gondolat. Hogy ez nem jól van sehogyse.

Szerette az embert, amikor hozzámént, különösen, erősen, nagyon, de a betegkedését kicsit unta. Mondogatta is neki, hogy ne dolgozza magát halálra, mert mit ér az egész élet, még pénzzel is, hogyha egészség nincs. Inkább vigye el az ördög a dollárt minden tornáccal, Riskával, meg minden álommal együtt, ami hozzá fűződik, mert mit ér mindez, ha rokkant lesz, mire odáig elérnek.

Az asszony volt az oka annak, hogy elköltöztek az első bányáplérről, mert ott kapta meg az ember a hasogató fájdalmakat.

Sokat dolgozott vízszplébe, attól kapott reumát.

A második plézen jobban ment a munka és jobban érezte magát Sáfány Pál is. Csak egy esős napok előtt érezte a fájdalmakat, de már úgy hozzásszokott, hogy ki is csufolta magát:

— Mán úgy meg érzem az esőt, mint a csási.

A szerencse itt se jött. Lecsukták a bányát bizonytalan időre. Egyszerre megakadt a munka. Darabig vártak, hogy tán csak lesz valami, az ofloón is hitegették őket, de aztán kivették kis pénzt a bankból, hogy kifizessék a stórt, aztán mentek tovább.

Már ekkor két év pergett le az életükből a bányáplézekben. Így jutottak el West Virginiába, Blueville-be, ami az asszonynak egyáltalában nem tetszett. Nem volt egy szál magyar se a telepen. Ez meg unalmas dolog az asszonynak. Nem volt kivel beszélgetessen, pletykázzon, civakodjon. Mert ez is kell az asszonynak. Jobb is, ha néha kicsit kiad egy porciót a mérgéből a szomszéd asszonynak, kevesebb marad az ura számára. Mert akad méreg mindenkiben kisebb-nagyobb adaggal.

Itt állandó volt a munka, ha nem is volt valami fényes kereset. Sáfány Pál kimondta a szentenciát, hogy itt megmaradnak, akármilyen lesz, mert a sok muflolás csak fel eszi a pénzt, mint a sáska.

De gondolta Sáfány Pál, majd eljár szomszédolni a szomszédhoz így is. Volt ott egy angol asszony, rendes, jóképű, avval próbált beszélgetni és félig-meddig meg is értették egymást. De ennek se örülhetett sokáig, mert ezek elhurcolkodtak s olaszok jöttek a helyébe.

Az olasz asszonyt Sáfány Pál az első perctől nem szívelhette. Amire volt is elég ok. Nagy szája volt rettentően, csak úgy haragott a környék a sok furcsa beszédjéről. Aztán meg az arca olyan volt, mint a festett kép, nemcsak az orcája volt kikenyeve japirosmá, meg a szája jó vastagon, hanem még a szemöldökét is kormozta. Na és hogy öltözködött. Még nem is kellett neki nagyon a meleg idő, be se várta, már úgy kikanyarította a nyaka körül az egész ruháját, hogy csak az nem nézett bele, aki épen nem akart.

Pedig az olasz asszony mindig köszönt

Sáfány Pálnak. De Ágnes félt tőle. Alig mert kimozdulni a házból, amikor az olasz asszonyt kint látta a ház előtt, egyszer meg eldobott a házuk előtt a sárba egy darab papírt, de pár lépés múlva úgy megrémült attól a gondolatától, hogy hátha leszidja az olasz asszony, hogy visszafordult, felvette a papírt és úgy sárosan tartotta a tenyerében, amíg csak haza nem ért.

Unatkozott Sáfány Pálné. Már szinte jó is volt, hogy néha otthon maradt az ura a fájdalmával, bár nem igen beszélgethetett vele, mert olyankor az alig mondott egyebet, minthogy jaj meg jaj meg ujra jaj.

Sokat ült az ablaknál és nézett ki a levegőbe. Nézte a telepet, pedig sok nézni való nem volt rajta. Ismert már minden házat, minden embert, épen csakhogy idegen maradt neki ott minden. Hiányzott valami vagy valaki. Unalmas volt az élete, egyedül volt.

Nagyon el is szégyelte magát, de egyszer ahogy az ura az ágyon nyögdécselt és kegyetette magát sósborszesszel, eszébe jutott neki a faluja. Ahogy az utolsó napon látta. A föld, ahogy a sok ember integetett nekik. És egy ember, aki nem integetett. A Kicsorba Mihály. Ahogy ott állt igen egyenesen és erősen a sütő napban, a melegeben, barnán, mint egy szálta. Megint clyan forró lett a homloka, mint akkor és ujra úgy gondolt rá. Már épen nevetni készült, anélkül, hogy tudta volna, amikor visszariasztotta ide, az amerikai életbe az ura jajgatása.

— Mit csinál más asszony — gondolta magában, — ha elvégezte a dolgát.

Nézett ki az ablakon és nézte a házakat, mintha mögé szeretne látni, hogy megtudja, meglesse, mit csinálnak az asszonyok.

— Gyerek kéne nekem — mondta az ember — azzal el lennél foglalva.

— Menjen már vén bolondos, még mitől nem beszél öreg napjaira, mikor ilyen göthös.

Ekkor Sáfány Pál harminchat éves volt, a felesége meg harminc. Kezdetnek jó körülmény volt köztük, egymáshoz illettek, de közben az asszony kivirágzott, a férj meg elbetegkedett.

(Folytatása következik)

Szembetegek Figyelmébe!
Dr. HOITASH J. FRIGYES
SZEMORVOS
Wien (Bécs)-ből, Ausztriából
Huntington, W. Va.
SIMMS KELLER BUILDING
HIVATALOS ÓRÁK:
Délelőtt 9—12-ig, Délután 1—5-ig.
704 Fourth Avenue.
MAGYARUL IS BESZÉLNEKI

KÉT SZTRÁJK KANSASBAN.

A Young Coal Company No. 2 bányájában Weir közelében Kansasban öt hónap óta folyt a sztrájk, mert a társaság a szervezett tiltakozása ellenére felvett új embereket, ahelyett, hogy a régen ott munkára váró embereinek adott volna munkát.

A sztrájk végül is a bányá-

szok győzelmével végződött és a társaság elismerte annak az álláspontnak a jogosságát, hogy a munka megindulása alkalmával először azok jussanak munkához, akik már ott dolgoztak és akik a munka csökkenése folytán el lettek küldve és akik ott a munkára várakoztak.

A másik sztrájk a Western Coal & Mining Company No. 21 és No. 18 bányájában tört ki. A sztrájk oka az, hogy a társaság a lövőszár árát indokolatlanul felemelte, annak dacára, hogy a szervezettel kötött szerződésben meg volt pontosan határozva, hogy mennyit vonhat le.

A társaság azzal védekezett, hogy egy másfajta lövőszert ad és az drágább, azonban a bányászok nem fogadták el a társaság védekezését és azt követelték, hogy a régi árakat számítsa a lövőszert.

A sztrájk egyelőre még folyik mert a társaság nem akar engedni álláspontjából. A bányászok pedig nem hajlandók az eddigi árnaknál többet fizetni.

LEÉGETT SZÉN SZÁLLÍTÓ HAJÓ.

A rocklandi kikötőben, Maine államban egy szén szállító hajó "Richardson", mely a Philadelphia & Reading Coal Company tulajdona volt, kigyulladt és bár a tüzet azonnal észrevették, nem sikerült eloltani.

A hajón felcsaptak a hatalmas lángok és pár perc alatt elégett az egész alkotmány. Mikor aztán a hajó oldalait is kikezdte a tűz, a víz behatolt a hajóba és így elsüllyedt az égő hajó.

MÉRGES GÁZOK MEGFOJTOTTÁK.

Chas. Anderson bányász ladtolta a szén szorgalmasan az O'Fallon, illinois bányában.

Egy nagyobb darab szén bontott ki a szénéből pikével, mikor a szén mögötti üregből észrevétlenül carbondioxid ömlött ki, ami lassan elkábította a bányászt, aki a beszívott mérge gáztól összeesett.

Mire bajtársai keresésére indultak, már holtan találták. Megfojtotta a beszívott mérge gáz.

Tökéletes borotválást

biztosít minden nap, ha van Önnek kifest pengéje. A z o n b a n csak egyetlen egy borotva — a Valet Auto Strop borotva — felel ki a saját pengéit.

Valet Auto-Strop Razor

— Ön magát feni

\$1-től \$25-ig.

FLORIDAI MAGYAR FARMER ÉRTESÍTŐ

Közl: FATHER GROSS — floridai telepítő

Jöjjön Floridába

Florida ma az Egyesült Államok gyönyge — az egyedüli állam, melyet két oldalról mos a tenger — az Océán és a mexicói öböl. Itt semmikor sincsen tél, csak örökös napsugaras tavasz — ide menekül a rideg tél hidege és fagyja elől ezrével a nép, vonatokon, autókön, sőt már aeroplánokon is. A beteget ide küldi le az orvos, hogy egészséget visszaszeresse. A gazdag ide jön üdülni — a szegény ember ide jön jómódot keresni, a jómódu itt keresi gazdagságát. De ami a legjobb hír az olvasónak az, hogy

Florida farmáira siet az északi farmer, a gyári és bányamunkás. Miért?

Mert míg északon hat hónapon át fagy és

FLORIDÁBAN 5 AKER TELJESEN ELÉG A MEGÉLHETÉSEHEZ.

A floridai éghajlat legalkalmasabb a téhen tartásra, csirke tenyésztéshez. Két téhen, száz tyúk, a legnagyobb számu családot is bőséggel, jólétben usztatja, ugyszólván teljben-vaiban fűrésztli.

Igen ám, de hol fogja ön megtalálni azt a helyet, hol biztosan boldogul? Kíhez kell fordulnia, hogy be ne csapják? Az állatokot ismert és sokra becsült

FATHER GROSSHOZ,

ki még be nem csapott senkit, és ki már sok ezer honfitársának nyújtott módot a floridai telepedéshez. Írj a floridai telepedés ügyében azonnal a címre

Rev. Francis Gross, Kissimmee, Florida

Írjad meg őszintén, milyen farmát óhajtasz? Ahol tej gazdasággal, csirke tenyésztéssel akarsz foglalkozni, avagy narancsok vagy banános földet akarsz? Művelt vagy nyers földet? Írjad meg őszintén mennyi pénzzel rendelkezelsz, hogy vagyoni képességednek megfelelő tanácsot adhassak. De

hő borítja a földet, addig itt Floridában már két jól fizető termést szed le a farmer. Télen szedi le dusan termő fáról a narancsot, tangerinet — grapefruitot — karácsony és husvét táján küldi fel az egész Amerika piacaira a Berryt — Celeryt — édes és ajris krumplit, babot, borsót, káposztát, salátát és sok mindenféle zöldséget. Menj csak télen a fruit marketokra és meglátod azt a sok különféle termést amit Florida farmerjei szállítanak asztalodra.

De kapnak is ám pénzt a terményeikért.

Floridában két és három termést szednek le ugyan azon a földön. Floridában egy akerről egyszer dolárt is csinál a farmer. Azért míg Canadában, Michiganban és más északi államokban száz akér is kell a tisztességes megélhetéshez, addig

legjobb, ha Jacksonvillén át az Atlantic Coast Lineon egyenesen Kissimmeebe indulsz, a vasuti jegy ára csak 35—40 dollár között váltakozik Washingtonból, Pittsburgból, Cincinnatiából, St. Louisból. Keresz fel hivatalomban a Chamber of Commerce épületével szemben, ahol intézkedek elszállástokról, ingyen mutatok meg mindent autókön. Jöjjön most, lássa mi a különbség Florida és az Ön lakhelye között. Mig Ön a kályha mellé bujva költséges fűtéssel védekezik a hideg ellen és olvassa e sorokat — addig itt Floridában fürdik a nép, zöldel és érik a termés és vigan dalol a madár. — Jöjjön és keressen fel minket Floridában.

Rev. FRANCIS GROSS, floridai telepítő
Chamber of Commerce épületével szemben,
Kissimmee, Florida.

Deardorff-Sisler Co.
HUNTINGTON'S
STYLE CENTER
424-34 NINTH STREET

AMIT MARY JANE MOND.

Én személyesen vásárolok Önnek. Én nagyon jól tudom, hova kell menni azért, amire Önnek szüksége van. Nincs szükség idővesztésre, nincs szükség fáradságra. Hosszu éveken át tanulmányoztam, hogy mit kell hordani és hol kell hordani. És Ön tudja azt, hogy a DEARDORFF-SISLER STORE mindenkor el volt és el lesz látva a legjobb árukkal, mert jelszavunk: "Értékesebb áru, jobb áru."

Ez a store valóban a legelőnyösebb bevásárlási hely.

Egy store új árukkal és újabb kedvezőbb árakkal.
Szolgáltatára készen

MARY JANE.

DEARDORFF-SISLER CO.
424—34 9th Street HUNTINGTON, W. VA.

MAGYAR Bányászlap

HUNGARIAN MINERS' JOURNAL

HIMLerville, KENTUCKY.

Sürgönyeim—Telegram: Miners Journal, Kermít, W. Va.
Telephone: Kermít, W. Va. No. 7.Az egyedi magyar bányászlap az Egyesült Államokban.
The Only Hungarian Miners Journal in the United States.Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$2.00—Magyarországba \$3.00
Subscription Rates: In the United States \$2.00 — Hungary \$3.00

Megjelenik Minden csütörtökre. — Published Every Thursday.

ANDREW FISHER, Editor.

Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.
The Hungarian Miners Journal is Written for Miners, of Miners
by Miners.Entered as Second Class Matter at the Post Office at Himlerville, Ky.
Under the Act of March 3, 1879.

DEPORTÁLNAK EGY OLASZ Bányászt

aki négy évvel ezelőtt jött Amerikába, mert a köznevelő terhére vált.

A bányászt két évvel ezelőtt szerencsétlenség érte munkája közben, a Pershing bányában, Iowában, egy hatalmas kőzet szakadt rá, amitől egész életére munkaképtelenné vált.

Két éve huzott segélyt, mert hiszen a szerencsétlenség hibáján kívül és munkaközben érte és így a törvények értelmében segély járt neki.

A munkaképtelen bányász azonban az állam terhére vált, mert hiszen segélyt kapott az államtól és miután egész életére nyomorék lett, nincs is kilátás arra, hogy valaha is, saját munkájából tarthassa fenn magát.

Az államnak pedig nincs szüksége olyan emberekre, akik segélyre szorulnak s a bevándorlási törvények értelmében, ha az első öt évben, bármily okból is segélyre szorulnak, deportálhatók a bevándoroltak.

Ezt a rendelkezést alkalmazták Domineco Augustino olasz munkásra, amikor kimondták rá az ítéletet, hogy deportálni fogják.

A törvényeknek eleget tettek, amikor a deportálási végzést hozták, de vajjon eleget tettek-e az emberiségnek is egyúttal.

Augustino egészségesen, munkakedvvel lépte át a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség hazáját. Dolgozott és dolgozni akar. Hogy munkája közben szerencsétlenség érte, hogy most magával tehetetlené vált, hogy nyűg lett a munkás társadalom testén, nem az ő hibája és talán, ha igazságosak akarunk lenni, annak a társadalomnak kellene gondoskodni róla, melyért felállította testi épségét. Talán illene gondoskodni arról a munkásról, aki a munka harcterén vált nyomorékká.

De ez nincs a törvényben előírva és azok a százpercentes amerikaiak, akik Augustino ügyében döntöttek, nem nézték azt, hogy most mit tegyen Olaszország azzal a kivándorolt fiával, a ki más ország gazdaságának áldozta fel testi épségét, nem törődtek azzal, hogy már most miből fog megélni a nyomorékká vált ember régi hazájában, ahonnan azért jött ki, mert talán, teljes munkaképessége mellett sem tudott megélni, életet teremteni és eljött ide, abba az országba, amelyről azt hallotta, hogy itt megbecsülik a munkást, itt megbecsülik a munkát.

Most láthatja aztán Augustino, hogy itt csak addig jó a munkásembernek, amíg verőjékével szolgálja a tőke profit éhségét, de azonnal feleslegessé válik, mihelyt nem képes kielégíteni a tőke nyereség vágyát.

Valahogy úgy érezheti magát Augustino, mint a kifacsart citrom éreznél, ha gondolkodni tudna, megbecsülik, amíg ki lehet facsarni, és eldobják, ha már nincs mit belőle kifacsarni.

SZENET LOPOTT KÉT FIU ÉS AGYONLÓTTÉK ÖKET

amint vállukon a zsákmánnyal az egyik New Yorkban lévő szénraktár kerítésén keresztül másztak.

A vizsgálatot megindítják, hogy ki a hibás, az éjjeli őre-e, a ki talán tulbulgóságában lőtte agyon a fiukat, vagy a fiuk, akik talán az éjjeli őr felszólítására nem álltak meg.

Százszámra fognak el évente gyermekeket New Yorkban, mert a széná szállító vonatokról, a szénraktárakból, a szén kockokról lopkodják a szénét.

Ezek a gyermekek talán nem is nagyon értik meg, hogy miért bűn az, ha elvisznek szüleiknek egy pár marék szénét onnan, ahol garnadával áll a szén. Talán nem tudják felfogni ésszel, hogy lehet az, hogy ők és hozzátartozóik fagyoskodnak a hidegben, mikor mindenfelől hallják, hogy sok a szén, olyan sok, hogy nem is érdemes termelni és munkanélkül vannak a bányászok ezrei, mert nem kell a szén. Nekik még sem jut, nekik mégis büzre kell vetemedni, ha egy kissé fel akarják melengetni a hidegben eldermedt testüket. Mert az égis erő árakat a kis emberek nem tudják megfizetni, pedig egyetlen embernek sem kellene télen fagyoskodni, olyan bőségben található az Egyesült Államok földjén a szén.

A két fiú életével lakolt, mert megsértette a magántulajdon szentségét, mely lehetővé teszi, hogy milliók fagyoskodjanak azért, hogy egy pár ember milliókat keressen földhajtott árákon.

Ki a bűnös?

Bizony mondjuk, mert úgy érezzük, nem a két fiú, de nem is az ő, aki lelőtte a fiukat, hanem a bányabárok és szénkereskedők, de legfőképpen a társadalmi rendszer, mely lehetővé teszi, hogy milliók fizessenek szenvedésükkel, nélkülözésükkel, hogy néhány száz vagy ezer ember a saját javára zsákmányolhassa ki az egész emberiséget megillető kincseket.

És a szén, melynek áldást, jólétet kellene fakasztani mindenkire, újabb és újabb véráldozattal lesz pirosra festve.

Mit láttam Floridában?

Bevallom őszintén, hogy mostani floridai utam elé nagyobb várakozással néztem, mint amikor először mentem le oda.

Éppen azokban a napokban, a mikor utazni készültem, jelentek meg az ország különböző angol lapjaiban a nyilvánvalóan megrendelésre készült Florida ellenes cikkek, melyekből azt kellett következtetnem, hogy ott minden megváltozott azóta, hogy ott jártam.

Azt kellett hinnem, hogy a mit a tavasszal láttam, gyönyörű városokat, narancsosokat, ültetvényeket valamely titokzatos erő eltüntetett onnan és nem maradt azokból csak sivatag, mocsár, árterület.

Való igaz, hogy Floridának igen tekintélyes része még ma is mocsár és árterület, de elfogulatlan embernek látnia kellett azokat a gyönyörű narancsosokat, ültetvényeket, melyek — minden cikkhez dacára — megvannak Floridában.

Kissimmebe vitt az utam először, hogy Gross Ferenc telepeit meglekintsem.

A város maga kicsi, de forgalmas és 18 milenyire van onnan Orlando — ami Floridában kicsi távolság, mert elsőrangú utak vannak — mely talán Florida legszebb, legforgalmasabb városa. A forgalom alatt nem a real estate forgalmat értem, hanem a városnak régen megalapított nagy kereskedelme van.

Egyébként Kissimmeben is van packing ház, ahol személyesen jártam és ott helyben is értékesíthetik a farmerek terményeiket.

Gross Ferenc farmjai Kissimme körül vannak. Legelőször a Budapest nevű telepet látogatuk meg, melynek minden farmja elkelt. Egy család lakik még csak ott Mr. Gunther, a többiek mostanában készülnek oda költözni. Mr. Gunthernek remek narancsos és grapefruit farmja van. A narancs még csak erőben van, de a grapefruitot már szedik. Kicsinybeni eladásban 1 dollár 25 centet kap érte tucatjéért. A narancsos mellett most ülteti a paradicsom palántákat. A téli paradicsom termelésért jó árakat fizetnek.

Budapest teleptől nem messze van a Rákóczi telep. Ez a terület eddig nem volt művelve. Fel van szántva, ültetésre előkészítve. A határa a Schinleg Creek nevű folyóra vezet, melyet a közeljövőben csatornázhatóvá tesznek.

Ugyancsak a Schinleg Creek mellett van a Hunyadi telep, melynek egy részét már művelik előző tulajdonosai. A régi angol farmerek azonban igen kezdetleges gazdálkodást folytattak, csak annyi földet vettek művelés alá, melyből az ő igénytelen életmódjuk szükségleteit előteremtették. Az év nagy részét azonban munkanélkül, halálással töltik. Halat is azonban csak annyit fognak, ami napi táplálékukra szükséges.

Gross Ferenc farmjainak legértékesebbje az ugynevezett Verhovay telepen vannak. Gyönyörű narancsosok, édeskrumpli ültetvények. Aki itt vesz farmot, az már vagy termő kész narancsot kap, vagy olyan földet, melyben látja, hogy mi terem.

Itt van a Verhovay Egylet lemondott főtitkárának, Gábor Istvánnak remek narancsosa, melyben most építik a házat, hogy mire december elején elköltözik, már kész hajléka legyen.

Gábor István mellett Kuntz József farmja van, aki most építi a házat arra. Kuntz József most költözött le East Chicagoból családjával. Előttünk pár nappal érkeztek oda s még is ottlétünk második napján fejedelmi ebédet tált fel a felesége. Amíg házuk nincs készen,

addig a farm régi gazdájánál laknak. Nincsenek elkeseredve a kezdet nehézségein, hanem a lehető legkomolyabban láttak azonnal hozzá a munkához. Már van tehenük, csirkéjük, a tejből bevételük és dolgoznak hihetetlen szorgalommal. Kuntz maga terjedelmes, kövér ember. Jó kedélyű magyar, aki hittel ment neki az új mesteriségnek. Egy nap mikor kint jártam náluk, az épülőben lévő háza tetején találtam dolgozva a talán közel 300 fontos embert. De nemcsak őt, hanem leányát is. Ezek az emberek, és mindazok, akik olyan szorgalmasan dolgoznak mint a Kuntz család, biztosan fognak boldogulni.

Most, hogy körül néztem Gross Ferenc telepítését közelről is, már tudom, mi az ő telepítési akciójának titka.

Láttam, hogy ő nemcsak eladja telepeseinek a farmokat, hanem azután is gondoskodik róluk. Tart egy ottani régi farmert, aki megmutatja az új telepeseinek, hogyan kell kezdeni a munkát, hogyan kell palántázni, megmagyarázza, mit kell ültetni, szóval keresszül segíti az új magyar farmert a kezdet nehézségein. Más telepítéseknél éppen azt láttam, hogy a sikertelenség egyik oka, hogy az odatelepedett családokat, a kiknek fogalmuk sincsen a farmerkedésről egyszerűen magukra hagyták. Ezek az emberek aztán természetesen elkeseredtek, nem tudtak mihez kezdeni.

NEM TUDJÁK LETÖRNI AZ OKLAHOMAI PIKETELŐKET

Oklahoma államban, mint azt megírtuk, a piketelők egész új módszerhez folyamodtak, a mennyiben mádkoznak a sztrájktrőrkért, és a békés piketelésnek meg is volt az eredménye, mert a sztrájktrőrk sorban abbahagyták a munkájukat és csatlakoztak a sztrájkolókhöz.

A társaságok a Hartshorne, McAlister, Haleyville, Bache, Dow és Cambria bányaplézekon tehetetlenül nézik, hogy a nagy költséggel és fáradsággal összehozott sztrájktrőrk, mint hagyják ott egymásután az aljas munkát.

Hiába kértek ideiglenes tiltó parancsot a piketelők távoltartására, a bíróság eddig nem adta ki, mert azon az állásponton van, hogy Oklahoma államban a békés piketeléshez a sztrájkolóknak törvényes joguk van.

A bányáknak pedig nagyon költséges az is, hogy az időnként odahozott sztrájktrőrkre fegyveres őrkkel felügyeltesenek és a drága fegyveres őrk, a még költségesebb sztrájktrőrk munkások máris megrendítették a bányák pénzügyi alapjait és attól félnek, hogy ha nem sikerül hamarosan letörni a sztrájkoló bányászok ellentállását, ők fognak letörni és kénytelenek lesznek a sztrájkolókkal megalkudni.

Ennek első jelét adta a McAlister Coal Company, ahol a társaság hónapokon át vitta a legelkeseredettebb harcot a sztrájkoló ellen, végül is kénytelen volt megadni a bányászok jogos követelését és elismerte a szervezetet és most szervezett bányászokkal dolgozik, összes sztrájkoló bányászait visszavette munkába.

A sztrájkoló az jósolja, hogy ezt a bányát a többi bányás követni fogja, különösen, ha a szövetségi bíróság is, mely előtt most a tiltó parancs ügye van, szintén úgy fog dönteni, hogy Oklahomaiban a békés piketeléshez joguk van a bányá-

ra. Én magam voltam a tanúja, hogy pl. Kuntz József farmjára nem tudtak gőz szántó gépet kapni arra az időre, mikorra ígérték. Mr. McAnnincs, Gross Ferenc angol társa, aki a magyaroknak szinte jó barátja még abból az időből, amikor Morgantown, W. Va.-ban bánya érdekeltsége volt, a dupla árat ígérte a munkáért a gőzeke tulajdonosának, csak hogy ígértét be tudja tartani.

Eljárnak az új telepeseinek minden dolgukban. Nem sajnálják a fáradságot, költséget. És így aztán elégedettek lesznek Gross Ferenc telepesei.

A földek, amiket eladnak, kellő munkával meg fogják hozni a magyaroknak a tisztességes megélhetést. Floridában is dolgozni kell azonban és oda senki olyan számitással nem menjen, hogy ott a napsugarak maguktól fogják munka nélkül adni a termést. És aki lemegy, a kezdet nehézségeire, kényelmetlenségeire is számítson. Hiszen az életben minden mesterségben nehézséggel jár a kezdet, hogyne lenne hát nehéz egy teljesen új világban, teljesen új mesterségben kezdeni valamit. De a kezdet nehézségeit és kényelmetlenségeit megéri a remélhető békés, nyugodt megélhetés, amire minden dolgozni akaró ember számíthat.

Kissimmehez nincsen messze Kossuthville, ahová ellátogattam és erről az utamról a jövő héten számolok majd be.

Fisher Andor.

KÖRUTAZÁSI JEGYER LESZÁLLÍTOTT ÁRON

A mi háromcsavaros
RESOLUTE, RELIANCE,
ALBERT BALLIN
DEUTSCHLAND
és a népszerű egyenlő kabintu
hajókon
Cleveland, Westphalia,
Mount Clay, Thuringia

\$192.50

NEW YORKBOL
BUDAPESTRE S VISSZA
(U. S. Revenue Tax külön)

Hajóindulás hetenként.
Vízutazási engedélyt és más
felvilágosításért forduljon bármely
helyi ügynökhez, vagy

United American Lines
(Harriman Line) Joint Service with
Hamburg American Line

35-39 Broadway, New York.

A legnagyobb

ÉKSZERÜZLET

Williamsonban és vidékén.
Mi a legjobb árut adjuk
olcsóbban mint bárhol.

Órajavitással is foglalkozunk

R. AUKENTHALER & CO.
WILLIAMSON, W. VA.

Ékszerüzletünk előtt egy
nagy óra van felállítva.

Aki nálunk vesz, jól és olcsón
vesz.

KISS EMIL BANKHÁZA

A Magyar Királyi
Postatakarékpénztár
képviselejeAz Északamerikai Egyesült
Államok területén

UJ CIMUNK

Fourth Ave. at 9th St.
NEW YORK

ALAPITVA 25 ÉV ELŐTT

Dr. O. M. WHITT

fogorvos

Dr. W. F. McCOY utda.

MATEWAN, W. VA.

MAGYAR Bányászok

Évek óta veletek vagyok. Évek

óta szolgálak ki benneteket. Min-

dig jó és becsületes munkát végez-

tem.

Ha bármire van szüksé-

tek, gyertek hozzám.

AMERICAN TAILORING

COMPANY

Day & Night Bank Building

WILLIAMSON, W. VA.

RUHÁT ott csináltasson, ahol jó

árut adnak és becsületes kiszol-

nálásban részesül.

27.50-TÓL 45.00 DOLLÁRIG.

Elsőrangú finom ruhát csinálunk.

Miért küldi
máshova pénzt

MI UGYANOLYAN ÁLLAMI FELÜGYELET

ALATT VAGYUNK, MINT A NAGY

VÁROSI BANKOK

MADISON
NATIONAL
BANK

ALAPTŐKE ... \$100,000.00

TARTALÉKTŐKE ÉS NYERESÉG

ALAPOK ... \$100,000.00

MADISON, WEST VIRGINIA

A. W. COX
DEPARTMENT STORE

MADISON, WEST VIRGINIA

A LEGKITÜNBŐBB MINŐSÉGŰ ÉS ELSŐRENDŰ

SZABÁS RUHÁK FÉRFIAK ÉS NŐK RÉSZÉRE,

VALAMINT GYERMEKEK SZÁMÁRA.

Nálunk a legjobbat a legolcsóbb áron veheti meg.

RŐFÖS ÁRUK, KARTONOK ÉS RUHASZÖVETEK,

minden a legjobb minőségben mérsékelt áron.

Jöjjen el és vegyen nálunk, ahol jól és olcsón kap.

ISMÉT MEGJELENT AZ 1925. ŐSZI VIRÁGHAGYMA

ÁRJEGYZÉKÜNK.

Az őszi ültetésre alkalmas

TULIPÁN, JÁCINT, NÁRCISZ

KROKUSZ ÉS TÖBBFÉLE

VIRÁGHAGYMÁK

a legnagyobb választékban, egy-

szintén GYÜMÖLCS ÉS DISZFÁK,

RÓZSÁK ÉS SZÖLLŐK.

Mindezekről, ugyszintén őszei vetendő

gazdasági és más egyéb magvakról szóló

árjegyzékünket ingyen küldjük meg bár-

kinek. Tessék érte irni. Cim:

KÁLLAY BROS. CO.

PAINESVILLE, OHIO

MUNKA HIREK

Cinderella, W. Va. — Márkus János testvér arról értesíti lapunk útján a magyar bányászokat, hogy az ottani telepen igen jól megy a munka, hat napot dolgoznak. A bánya hegyen van és egyenes a bejárata. A szén 6—6 sukk magos, van kevés víz, de pumpázzák, gáz nincs benne. A szén tiszta és nincs lejárák. Karbid lámpával dolgoznak, kárészámra fizetnek másfél tonnás kárért 75 centet. A szén masina vágja és a kompánia vágatja, furatja és löveti a szén, így a bányászok csak pikkre és suflira van szükségük. Szerencsétlenség ritkán történik és a munkásokkal elég jól bántanak. Munkásokat vesznek fel és Márkus testvér ajánlja a helyet bajtársainknak.

Premier, W. Va. — Kumi János testvér tudatja, hogy a telepen jól megy a munka, hat napot dolgoznak mostan. A bánya egyenes, a szén 3½—4½ sukk magos, víz nincs benne és gáz sincs. Egy kevés lejárák akad. Karbid lámpával dolgoznak és kárészámra fizetnek egy és fél tonnás kárért 80 centet. Pikkrel dolgoznak. Szerencsétlenség ritkán történik és a munkásokkal jól bántanak. Munkásokat vesznek fel és Kumi testvér ajánlja a helyet a magyar bányászoknak.

Van Meter, Pa. — Egy bajtárs értesít bennünket, hogy az ottani bányában hat havi szünet után a társaság sztrájkot kezdte meg a munkát. A társaság a régi munkásait kilakoltatta és nagyobbá feketéket dolgoznak, akiket emberfogóikkal hozattak oda. Testvérünk nem ajánlja a helyet, mert csak sztrájkoló munkára megy, aki ott keres munkát.

Creighton, Pa. — Egy bajtársunk közli, hogy ottan négy bánya van, melyek közül kettőt dolgozik két-három napot egy héten, a másik kettőt nincs üzemben, állítógáz azt várják, hogy a bányások letörjenek és akkor 1917-es bérek mellett sztrájkot kell indítani az üzemeltetők. A bányák, melyekben dolgoznak, egyenesek. Az egyik bányában a szén 3 láb magas, a másikban 5 láb. Víz nem sok van, gáz van. Lejárók nincs. Villanylámpával dolgoznak és tonnaszámmal fizetnek 71 centet. A szén masina vágja. Szerencsétlenség néha történik. A munkásokkal jól bántanak. Munkásokat nem vesznek fel mostanában és így a helyet bajtársunk nem ajánlja munkát kereső magyaroknak.

Dunbar, Va. — Egy bajtárs tudatja, hogy az ottani telepen mindennap dolgoznak. A bánya egyenes, a szén 4½—5 sukk magos. Némely helyen van egy kevés víz a bányában, gáz azonban nincs. Lejárók van elég, de fél centet fizetnek incsenként. Karbid lámpával dolgoznak és kárészámra fizetnek, két tonnás kárért roomban 65 centet, entryban 75 centet. A szén masina vágja. Szerencsétlenség sokszor történik. Munkásokat vesznek fel, bár most nagyon sokan vannak. Testvérünk nem ajánlja a helyet munkát kereső bányászoknak.

Filbert, W. Va. — Az ottani telepen egy bajtársunk értesítése szerint 4—5 napot dolgoznak hetenként. A bánya egyenes, a szén 9—10 sukk magos. Víz nincs a bányában és gáz sincs. Lejárók néhol van. Karbid lámpával dolgoznak. Kárészámra fizetnek, 5 tonnás kárért 2 dollár 10 centet. Szerencsétlenség ritkán történik és a munkásokkal jól bántanak. Munkásokat vesznek fel, azonban csak tiszta szén lehet ladoladni és aki nem ladol tisztán, azt elbocsátják.

Lynch, Ky. — Bácsi Ignác testvér tudatja, hogy az ottani telepen jól megy a munka, heten 5—6 napot dolgoznak. A szén egyenes, a szén 5—6

sukk magos, víz és gáz nincs a bányában. Lejárók van, de külön fizetnek érte. Karbid lámpával dolgoznak. Kárészámra fizetnek három tonnás kárért masina után 1 dollár 60 centet, pikk után 1 dollár 70 centet. Szerencsétlenség ritkán történik, a munkásokkal jól bántanak. Munkásokat vesznek fel és Bácsi testvér ajánlja a helyet munkát kereső bányászoknak.

Clinchfield, Va. — Egy ottani bajtársunk értesítése szerint a telepen 6 napot dolgoznak hetenként. A bánya szilpos, a szén 4—5 sukkos. Néhol van víz, gáz azonban nincs. Lejárók van, de azért 6—8 centet fizetnek. Karbid lámpával dolgoznak, kárészámra fizetnek, 3 tonnás kárért 70—75 centet. A szén masina vágja. Szerencsétlenség ritkán történik, a munkásokkal meg lehetősé bántanak. Magyarokat vesznek fel és így testvérünk ajánlja a helyet munkát kereső bajtársainknak.

Gallitzin, Pa. — Egy bajtársunk arról értesíti lapunk útján a magyar bányászokat, hogy arra felé megindult a munka és 4—5 napot dolgoznak hetenként. Sok ember van azonban ott.

MENNYIT KERESSET AZ ILLINOISI Bányász Átlagban AUGUSZTUSBAN.

Azok a bányászok, akik állandóan dolgoztak Illinoisan augusztus hónapban, hetenként átlagosan 34 dollár és 5 centet kerestek.

Ez a kereset megfelelne havi 130—140 dollárnak.

Miután azonban a kereset nem állandó, így ha kereset is a bányász augusztusban egyik-másik héten átlag 34 dollárt, azzal nem sokat segíthettek rajta, mert ez a kereset csak arra volt elég, hogy nagyszámu családjával fentartsa magát. Arra már nem volt elég, hogy a munkálanság, vagy a csökkent üzem mellett felgyűlt eddigi adósságait rendezni tudja, a minthogy megspórolni sem tudott belőle, hogy az elkövetkezendő munkanélküliség idejére egy kis tartalék álljon készen.

Heti 34 dollár átlagos keresete volt tehát az illinoisi bányászoknak és ez az a sokat irigylt, ezerszer felhányt nagy kereset.

VASUTASOK SZTRÁJKJA MIATT AKADÁLYOZOTT SZÉNSZÁLLÍTÁS.

A Western Maryland Railway vonalain a mozdonyvezetők és fűtők sztrájkba mentek, miként folytán a szénszállító vonatok összerúgódtak a vonalon.

A társaság nem is tudta helyreállítani a forgalmat, mert a sztrájkoló munkások kívánságát kerekén visszautasították s most sztrájkot kezdtek a toborozó vasutársaság és azokkal akarják helyreállítani a forgalmat.

A társaság azzal vigasztalja a szénszállítás elmaradása folytán fagyoskodó embereket, hogy hamarosan helyreáll a rend a vonalán.

KÜLÖNÖS SZERENCSETLENSÉG.

A Joplin bányában, Missouri-ban különös szerencsétlenség történt, melynek áldozata egy bányász.

Nagy zivatar vonult el a Joplin bánya felett, mikor a nehéz felhőkből egyszerre lecsapott a villám és beütött a gőzházba.

A gőzház csövén keresztül csapott az áram és a bányába vezető csövön vonult végig, le egészen a bánya alszínére, ahol a cső mellett egy bányász, William Free állott.

Az erős áram megütötte Free-t, akit azonnal halálra sújtott.

BAJ VAN MEGINT BELGIUMBAN

Sztrájk előtt áll Belgium bányászása. — A belga frank romlása miatt nem tudnak megélni a belga bányászok. — 5 százalékos béremelés vagy sztrájk lesz.

Belgiumban csak nemrég sikerült el az ellentétek a bányatulajdonosok és bányászok között, amikor nyár elején a belga bányászok bérét 10 százalékkal le akarták vágni.

A belga bányászok akkor sztrájkba mentek, de csakhamar győzelmet is arattak, mert egységes frontban harcolva nem tudták rajtuk erő venni a bányatulajdonosok.

A győzelem után pár hónap telt el és most már nem voltak elegendők az akkori bérek és a belga bányászoknak annak dacára, hogy ugyanannyi belga frankot kaptak, mint pár hónappal ezelőtt, mégis kisebb kanyér jutott csak, mert a belga pénz is leromlott.

Azt kérték tehát a belga bányatulajdonosoktól, hogy emeljék fel a bérüket 5 százalékkal, hogy így a belga frank vásárlási képességének megfelelő csökkenésért kárpótolva legyenek.

A belga bányák azonban egyelőre kerekén visszautasították a bányászok követelését és most rendkívüli konvencióra gyűlnek össze a belga bányászok, ahol meg fogják beszélni a teendőket.

El vannak szánva arra, hogy az 5 százalékos béremelés mellett a végsőig ki fognak tartani és ha a bányatulajdonosok nem hajlandók azt megadni, úgy mindnyájan sztrájkba lépnek.

Most tél idején egy kicsit nagyobb a kereset és szénben és a belga gyárak üzeme is emelkedett egy kevéssé, és míg minden más megdrágult, addig nekik a fizetésük nem változott. Teljesen jogos tehát a követelésük.

ILLINOIS SZÉNTERMELÉSE 1924-BEN

Illinois államban 1924-ben ki termeltek összesen 68 millió tonna szén 155,260,000 dollár értékben.

A termelésben első helyet Franklin megye foglalja el, ahol 31,500,000 dollár értékű szén termeltek ki. Második helyen áll Williamson megye 20 millió dolláros termelésével, harmadik helyen Sangamon megye 13 millió dolláros termelésével.

Illinoisan 59,451 bányász dolgozott a bányákban, akik átlagosan 148 napot dolgoztak egész éven át és átlagos termelésük volt 5.16 tonna.

Természetesen ezek az átlagos számok tulajdonképpen nagy eltérést jelentenek az egyes megyék szerint.

Mert míg például Washington megyében mindössze 54 napot dolgoztak egész éven át, átlagosan a bányászok, addig Grundy megyében 222 napot, Williamson megyében a munkások töltött napok száma egész éven át 145 volt, Franklin megyében 177 nap.

Kitermeltek Franklin megyében 12,910,562 tonna szén, Williamson megyében 9,312,627 tonnát, míg Sangamon megyében 6,076,289 tonnát.

A termelt szénért is nagyon eltérő árakat kaptak és fizettek a szén tonnájáért a vevők \$1.94-tól \$4.02-ig terjedő árakat.

A bányászok így Illinoisan egyenlőre nem dolgoztak többet tehát mint 148 napot 1924-ben. Miután pedig egész éven át kell élni, tehát 365 napot át, elképzelhető, hogy mennyi jutott a keresetükből élelemre és szükségleteikre, ha egyszer egy napi munkájukból egyremsára 2 és fél napig kellett magukról és fentartásukról gondoskodni.

Nehéz a bányász sorsa, nemcsak azért, mert talán a legnehézebb és legverejtékesebb

létük, hogy a fizetés tartson lépést a drágasággal és azt hiszik, hogy nincs olyan ember, aki kétségbevonná álláspontjuk helyességét.

A bányatulajdonosok viszont kijelentették, hogy a bérek fel-emelésébe semmi körülmények között nem mennek bele és inkább lezárják az összes belga bányákat, mintsem még többet fizessenek azoknak.

A kormány egyelőre nem nyilatkozott, hogy milyen álláspontot foglal el egy esetleges sztrájk esetén. Valószínűnek tartják, hogy nem marad tétlenül és igyekezni fog az ellentéteket kisimítani.

Erre vall az az intézkedés, hogy a belga államvasutak részére ezentul belga szén fog vásárolni és már is lekötött 600 ezer tonnát erre a célra a belga bányáknál. Pedig ezt a szénszükségletet eddig a német jóvátételi szénből fedették és így az állam egyenesen ráfizet arra, hogy most beföldi bányáktól fogja vásárolni a szén.

Lehetséges, hogy a kormány már is tárgyal a szénsztrájk megelőzése ügyében a bányatulajdonosokkal és a bányászokkal, a tárgyalásokat azonban titokban folytatják le, már mint ilyenkor az szokás, mert nem akarják, hogy a kormány esetleges kudarcáról a nagyközönség is értesüljön, ha a tárgyalások meghusulnának.

A belga bányászok nyíltan megmondták, hogy a béremeléshez ragaszkodnak és csak két eset lehetséges, vagy 5 százalékos béremelést kapnak, vagy sztrájk lesz.

munkát végzi, hanem azért is, mert a munkájában nem dolgozhat állandóan és átlagosan nem egész három napi munkából kell neki megélni egész életét.

Ha a bányász időnként jobban is keres, ha egy-két hónapban annyit pedázik is, hogy valami megmarad, akkor sem jut előbbre, mert vagy a munkálanság idejében összegyűlt adósságait kell neki fizetni, vagy pedig félre kell tenni a következő hónapokra, amikor aztán hamarosan feléli a kis félretett pénzt.

Akkor, amikor a bányász keresetéről beszélnek, amikor azt állítják, hogy ilyen, meg olyan sokat keres a bányász, jól ténnek, ha nem azt nézzük, hogy van olyan hónap, amikor a bányász tényleg rendszeresen dolgozhat és így aránylag megfelelő fizetést huz, hanem nézzük az egész évi keresetét és akkor látni fogják, hogy bizony az a látszólagos jó kereset, egész évre viszonyítva, nagyon is alatta marad a megfelelőnek.

UJABB BARRACK LAKÁSOKAT ÉPÍTET A SZERVEZET

A szervezet számít arra, hogy a megindult újabb szervezési hadjárat alatt a bányászokat nagyobb számban fogják lakoltatni és ezért Piacairban, Lost Creekben Harrison megyében, River Seamen Morgan-town közelében és Grant Townban újabb barrack táborokat épített.

ALLAMI SZABADALMAT szerzett a szénre. Mindennemű szabadalmi ügyben forduljon hozzám bizalommal. Jelen szövegben, vagy külön tájékoztató egyezményt rajzát vagy mintát tanácsot. Cím: ZOLTAN H. POLACHEK Reg. Patent Attorney — Consulting Engineer 10 Wall St., New York

A Magyar Bányászlap előfizetési ára egy évre 2 dollár.

A WRIGHT COAL COMPANY ALÁIRTA A SZERZŐDÉST A UNIONNAL.

A Wright Coal Company, Monogah közelében, W. Va.-ban aláírta a szerződést a szervezettel és megkezdte a munkát teljes erővel szervezett bányászokkal.

A társaság már két éve nem dolgozott, lezárva tartotta a bányát, mert állítólag olyan rendelkezése nem volt, hogy a szervezet béreket fizethetne volna, sztrájk törőkké pedig nem akart kísérletezni.

Ha minden bánya, mely haszonra nem tudja üzemben tartani a bányát, ugyanúgy gondolkodna, mint a Wright bánya és nem dobna a piacra veszteséggel a szén, hanem inkább lezárna, akkor a vásárlók nem nyomná nyakra főre az árakat és a szénnek is meg volna az a rendes ára, mely mellett a bányászokat is rendszeresen fizethetnék, a bányák is megtárolnák befektetésük után a tisztességes hasznót.

GYERMEK JÓLÉTI OSZTÁLY

AZ ANYAK ÉS GYERMEKEIK EGÉSZSÉGÉNEK GONDOZÁSÁRA

E hasábnál hétről-hétre oly kérdéseket fogunk felvetni, melyek érdekessé és értékesé a várandós anyának és fiatal gyermekek anyjának.

A csecsemő gondozása és táplálása életbevágó kérdés az otthonra és a nemzetre, és azt hisszük, hogy a kérdést szabadon és őszintén kell tárgyalnunk rendszeres időközönként.

151-IK CIKK.

Hogyan lehet elejét venni a vakaságnak, siketségnek s más állandó elformálódásnak?

A leggyakoribb gondot kell alkalmazni mikor a baba születik, fülét, orrát vagy száját tisztítjuk. Amilyen fontos, hogy ezeket a szerveket tisztán tartassuk, ugyanolyan fontos, hogy ne sértsük meg őket a tisztítás elvégzése közben. A leggyakoribb enyhésséget okozza az az, hogy ne használjunk szappant vagy igazolt cédákat.

A szemhéjak egyszerű tisztításához borac acid oldatot használunk (melyet bármely patikában beszerezhetünk), ez biztos és szelíd fertőtlenítő szer. Ha valóban súlyos esetben használunk a szemek, az orr vagy a száj megtöréséhez, úgy ez valóban, melyet anyagnál is gyors és hatékony eljárást alkalmazunk. Erre a célra kapunk a patikában sterilizált gyapjú szövetet. Bármilyen anyagból is legyen az, egyszerűen többet ne használjunk egy darab tiszta gyapjuszövetet vagy szövetet, de ne a ruhát, hanem az alátétet, hanem öntünk az oldatból egy kicsit arra a darabra, amelyet használunk. Ugyanezt a módszert alkalmazzuk, mikor az orrot, a szájat vagy a fülét tisztítjuk. Győződj meg, hogy kezei teljesen tiszták, mielőtt bármilyen anyaghoz nyúl.

Ha egy kis vörösséget, vagy bőrpírt vagy dagadatot lát ezeknek a szerveknek vagy látni, nem próbálja saját maga kezelni, hanem azonnal forduljon egy orvoshoz, vagy vigye a baba a klinikára, vagy az egészségügyi állomásra azonnal. Be kell ismerni, hogy maga nem tudja a rendelkezés okát, tehát a saját maga nem is kezelheti. A baba leggyakoribb vagy megszületése lehet az eredmény annak, ha elhanyagolja az orvosi segítség igénybe vételét az első lehetséges pillanatban. Az orvos többet segít a baba állapotán, ha mindjárt a betegség elején hívják, mintha akkor fordulnak hozzá, mikor a beteg már komoly állapotba került.

Vannak bizonyos elformálódások, melyek mikor a születéskor fellemerhetők, ilyen a bot-lúbaság, a nyulaján vagy a rendellenes növekedés. Igen súlyos betegség ilyenkor, kezelés nélkül hagyva abban a hitben, hogy a gyermek ki fogja nőni, vagy pedig még túlfárad a kezelésre. Semmi esetre se árt orvosi tanácsot venni legkorábban ilyen esetekben az első lehetséges pillanatban. Ha a gyermek elhanyagolhatóan későre érkezik a kezelésre, akkor az orvosnak el kell mondania, hogy a gyermek elhanyagolhatóan későre érkezik a kezelésre, akkor az orvosnak el kell mondania, hogy a gyermek elhanyagolhatóan későre érkezik a kezelésre.

Hogyan óvhatja meg baba?

Azt hiszi ön is, hogy a rosszul táplált, csak egy pár, szerencsétlen baba, ha lakó kis gyermekét fordít el? A leutóbbi vizsgálat bizonyította, hogy New York városában elő iskolagyermeknek millió körül csak 17 százalék van elsőrendű egészségi állapotban. Gazdag gyermekek épp úgy kerülhetnek ebbe a veszélyes állapotba, mint a szegény gyermekek. Ahol a szülők nem ismerik fel a veszélyt, ott bizonyára vannak rosszul táplált gyermekek. A rosszul táplált, fokozatosan alakul az egész szervezet, és mivel titkos, belső utakon dolgozik, hatása nem lesz mindjárt nyilvánvaló a "beteg" gyermek szemének, csak mikor már komoly bajt okozott.

Olvasa el ezeket a cikkeket minden 2-3 hetente és őrizze meg, hogy a baba ne legyen beteg.

PÁRIS HOTEL

9th Street
HUNTINGTON, W. VA.

Tiszta, kényelmes, fényesen berendezett szobák. — Figyelmes kiszolgálás. — A magyar bányászok látogatását kéri

LOUIS G. NAGY,
tulajdonos.

Gyakran előfordul az, hogy az anyák nem tudják bebíjüket táplálni és ezért szükségesnek látják valamilyen más táplálékról gondoskodni.

A Borden's Eagle tej az anyatej legjobb helyettesítője és az orvosok tisztasága és könnyű emészthetősége miatt ajánlják.

Ha ezt a hirdetést beküldi a The Borden Company, Borden Building, New York, címére, saját anyanyelvén fog kapni utasítást, hogyan táplálja babáját Eagle tejjel.

Dr. Baugh: Kath. Imakönyv... \$2.50
Daniolt: G. Kath. Imakönyv... \$2.50
Hlt. Remény, Szeret (Ref)... \$1.50
Dr. Forel: A hypnózis... \$1.50
Szeretl. Szakácskönyv... \$1.50
Kugler-Hillatre: Nagy szakácskönyv, 2000 recepttel... \$2.50
Schmidt-féle angol nyelvtan... \$1.50
Green Béla: Angol-magyar és magyar-angol szótár, 4000 szóval \$1.00
ANGOLUL... \$1.50
AMERIKAI NYELVMESTER megrendel.
Körje részletes könyv... kotta, zongora-hangok és lemez-árjegyzéküket.
KEREKES TESTVÉREK
208 E. 86th STR., NEW YORK CITY

M. T. BALL

temetőrendező és balzsamozó.
3rd Avenue
Williamson, W. Va.

Felajánlom szolgálatomat és biztosítom a legjobb kiszolgálásról.
Disztárgyakat és képrámákat eladása raktáron tartok.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.

OWEN'S COMMERCIAL STUDIO
312½ NINTH STREET, HUNTINGTON, W. VA.

A legjobb fényképeket készíttük a legolcsóbb áron.

Fényképeket keretezünk gyönyörű kivitelben.

Féleképnyitások.

Kodak felvételeit dolgozzuk.

KÉZI MUNKÁK

Importált D. M. C. Papmunkák, De lin és Berliner kendők. Kész árak Járások árak nagy raktára.

Kérjen ingyen árjegyzéket. Vidéki rendelést 24 óra alatt szállítunk.

CHAS. K. GROSS CO.
8803 Buckeye Rd. Cleveland, Ohio

Minden háztartásnak meg kell lennie a **PAIN-EXPELLER** székelyesével. Ha remény vagy természetes fájdalom, úgy dörzsölje be a fájó területet ezzel a kiváló és minden családban használt adósszerekkel, melynek hatása gyors segítségért fog eredményezni.

Kapható minden drug-storeban 35 és 70 centért. Vagy közvetlenül a Horgony védjegyre.

F. AD. RICHTER & CO.
Berkley & South 5th St., Brooklyn, N. Y.

SOUTHERN ICE CREAM

álta készített

kitűnő és tiszta gyártmány.

"Ez a legfelségesebb"

SOUTHERN REFRIGERATION CO., Inc.
(Williamson Hospital mellett.)
WILLIAMSON, WEST VIRGINIA.

Csökentse az Ön

borotválási költségeit. Gyorsan és könnyen borotválkozzon.

Az egyetlen borotva, mely minden borotválkozáshoz finoman meg van tervezve a Valet Auto Strop Razor.

Valet Auto Strop Razor

—Önmagát feni \$1-től \$25-ig.

SZINIELŐADÁSOKRA

TÁNCMULATSÁGOKRA, BALOKRA

MEGHÍVÓKAT

PLAKÁTOKAT, BELÉPŐJEGYEKET

ÉS LUNCH-TICKETEKET

LEVÉLPAPIROKAT, EGYLETI

ALAPSZABÁLYOKAT ÉS

BÁRMILYEN MÁS NYOMTATVÁNYOKAT SZÉP KIVITELBEN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT

A Magyar Bányászlap Nyomdája
HIMLerville KENTUCKY

AMIKOR MÉG ASSZONYOK IS DOLGOZTAK A BÁNYÁKBAN...

Egy 102 éves bányászasszony visszaemlékezései. — 4 és fél pence
fizetés egy napi munkáért. — A női munka
kiszorítása a bányákból.

Mrs. Mary Sinett bányászasszony most töltötte be a 102-ik születés napját Roch, Walesben, Angliában és ez alkalommal visszaemlékezik azokra az időkre, amikor még az angol bányákban asszonyok és bányók is dolgoztak.

Mrs. Sinett bányászcsaládból származott. Az apja is bányász volt Welsben és az anyja is. Így alig töltötte be a 10-ik életévét, már neki is segíteni kellett apjának a bányában és apja ajánlatára a szentáraság alkalmára és az volt a dolga, hogy a bányások kezére hordott mindent és anyjának segített a seénhordásban.

Abban az időben ugyanis a bányákban Angliában asszonyok is dolgoztak és az volt a teendőjük, hogy a férfiak által kitermelt szén, melyet kosarakba raktak, a hátukon a bányából felhozzák. Közben segítettek a szén a kosarakba tölteni. A férfiaknak a dolga volt a szén kifertíteni és minden egyéb munkát végezni a bányákban.

Az asszonyok abban az időben a férfiak kereseténél egy harmadát kapták csak, és miután az időben Angliában egy bányász nem keresett többet napi 60-70 penceért, így bizony a bányászasszony sem kapott többet, mint 20-30 pence. Ennek is kevesebbet kapott egy bányászleány, akinek egy napi fizetése 4-5 pence rugott.

Mrs. Mary Sinett legszebb leányéveit a bányában töltötte és már 8 is cipelte a szén kosarat a hátán mikor férjhez ment egy bányászhoz.

A férjhez menetelével nem sokat változott sorsa, csak annyiban, hogy amíg addig születnie kellett, most már a férjével együtt dolgozott.

A bányások sorsában csak lassan-lassan vált be változás és hosszú évek teltek el, már ötven esztendő volt Mrs. Sinett, de még mindig napról-napra lecsúszott arával együtt a bányában.

Akkor még nem volt a bányásoknak olyan kényelmes világító eszközük mint manapság.

Olafméses járta a bányában és bizony a mécses nem igen világított messzebbre az orránál.

De a szellőztető készülék sem volt és azért a bányásoknak kétszeresen nehéz volt a fulladt levegőben dolgozni. A bányák

is ennek folytán veszélyesebbek voltak, mert a gáz nemcsak összegyűlhetett könnyebben, de a szellőztetés hiánya bizony sok áldozatot szedett és emellé járult a nagyon nehéz munka, mert akkor még a bányászszámok sem voltak olyan fokon mint manapság és a bányásoknak ugyancsak a körmeivel kellett kikaparni a szén a földből.

Ehhez járult még az akkori gazdasági helyzete a munkásságnak. Testestől lelkestől ki voltak szolgáltatva a munkaadóknak és amit a munkaadó parancsolt annak úgy kellett lenni, mert a törvények mind csak a munkások kötelességeiről beszéltek, de hogy a munkásnak ennek ellenében joga is lehetne, arról szó sem esett.

Igazi állati sorban éltek akkor a bányások. Reggel korán munkára kellett menni és késő estig családostul dolgozni, ezzel szemben azonban csak annyit kapott, hogy reggel a munkáját újból megkezdhesse.

Csak nagysokára, a munkásság öntudatra ébredésével, mikor a munkásság szervezkedni kezdett, vették ki maguknak előbb kevesebb, majd mind több jogot, annyira, hogy legalább elismerték azt, hogy a munkásnak joga van a munkájáért oly bért követelni, amilyen az adott viszonyoknak megfelel és ha nem tetszik neki a munka, jogában áll odább menni.

Mikor már ennyire jutottak, akkor a bányások megkezdtek a harcot a női munkának a bányából való kiszorítása érdekében.

Évtizedekig tartott a mozgalom, melynek célja volt, hogy a bányászasszonyt visszaadják hivatásának, és óriási küzdelembe került, míg a bányáurakat kényszerítették arra, hogy az olcsóbb női munkásokról lemondjanak és míg a törvény tiltotta el azt, hogy a bányában asszonyokat alkalmazzanak.

Csak ekkor maradt ki Mrs. Sinett a bányából és kezdett éltével együtt egy kis farmán amit keserves keresetükből a zájuktól vontak el. Most már megkönnyebült a sorsa és a "arm munka jó hatással volt rá mert az idős bányászasszony izóta is kicsiny farmocskáján dolgozik és ma is jó arányon él.

A HIDEG IDŐJÁRÁS EGY KISSÉ MEGJAVÍTOTTA A SZÉNKERESLETET EURÓPÁBAN

Hosszu hónapok óta a legvalóságosabb helyzetben van egész Európa széntermelése. A bányák egymásután csökkentették a termelésüket, sokan lezártak és a munkanélküli bányások száma ezerszázmra növekedett hétről hétre.

Most, hogy a hideg idő beállt egész Európában a szén iránt a kereslet megnövekedett és a megnövekedett kereslet folytán a termelés is nagyobb lett az európai bányákban.

Angliában az elmúlt héten 4,685,000 tonna szén iránt a kereslet megnövekedett és a megnövekedett kereslet folytán a termelés is nagyobb lett az európai bányákban.

Még így is, mint az ottani ki-mutatások közlik, mintegy 50 ezer bányász van munkanélküli a welszi bányákban és a legtöbb angol bányában csak heti két-három napot dolgoznak.

Az angol széntermelés jelenleg az 1923-iki ugyanezen időpontban kitermelt mennyiség két harmadának felel meg. Ez a tény legjobban bizonyítja, hogy a nagyobb kereslet dacára, még mindig nagyon mélyen alatta áll a normálisnak.

Ugyancsak javulást mutat a belga szénpiac helyzete is, bár korántsem annyira, hogy azt jelentősnek lehetne tekinteni. Belgiumban is ezerszázmra vannak munkanélküli a bányások.

és miután az országban nagy szénkészlet van felhalmozva, még az esetben sem lehet állandó javulásra kilátás, ha a kereslet a mai méreteken megmaradna.

Ezt mutatja az, hogy a kereslet növekedése dacára sem emelkedtek a szénárak, sőt az ipari szén tonnája két frankkal esett a német szén versenye folytán.

Franciaországban is egy kevés enyhülést mutat a szénválság, ami a német reparációs szén elmaradásának tulajdonítható. Bár a franciák a németekkel kötött szerződésük értelmében egy bizonyos mennyiségű "szabad szén" engednek be Németországból, ez azonban azért nem bir nagy jelentőséggel, mert viszont azt is kikötötték, hogy az ilyen német szénért fizetendő összeget a jóvátételbe kell beszámítani. A németek természetesen nem szívesen adják el ilyen feltételek mellett a szénüket Franciaországnak, miután azonban óriási szénkészletek hevernek eladatlanul Németországban, semhogy a nagy tárolási költségeket viseljék, mégis inkább Franciaországban próbálják értékesíteni.

Nagy kavarodást okozott az európai szénpiacokon az orosz szén. Multkor megirtuk, hogy több

hajórakomány orosz szén érkezett francia kikötőkbe, amit az oroszok jóval olcsóbban kínáltak, mint akár az angol, akár a francia, vagy német szén adták.

Ugy látszik, hogy Oroszország mégis rendezni tudta széntermelését, mert most már szerente Európában mindenfelé megjelent az orosz szén és Olaszország, Görögország, Törökország is, nagyobb tételekben vásárolt orosz szén. Sőt egy nagyobb szénzállomány Ausztriába is jutott.

Miután ezek az államok legnagyobb részben angol és német szén vásároltak eddig, az orosz szén megjelenése súlyos probléma elé állította az angol és német bányákat.

Ha felveszik az orosz szénrel a versenyt, ugy olcsóbban kell nekik adni a szénüket, mint a mi be az orosz szén kerül, s ez esetben, mivel a profitból nem akarnak engedni, valószínűleg megint a bányászai bérét próbálják lejjebb vágni, ami megzavarhatja a nagy fáradsággal létrehozott békét a munkásokkal. Ha pedig nem hajlandók olcsóbban adni az orosz szén versenye dacára sem a szénüket, úgy ki vannak téve annak, hogy elvesztik az export üzleteiket, mert a külföldi fogyasztó nem lesz hajlandó nagyobb árat fizetni az angol vagy német szénért, ha ugyanazt a minőségű szén az oroszoktól olcsóbban kaphatja meg.

Hogy Oroszország belföldi fogyasztását mennyire elégítik ki az orosz bányák, arról nem érkezett hír.

A Magyar Bányászlap

az amerikai magyar bányások
egyetlen lapja, melyből megtudhatja
HOL MEGY JÓL A MUNKA,
HOL KERESNEK BÁNYÁSZOKAT.

A Magyar Bányászlap

minden dolgában tanácsot szolgál,
minden ügyét díjmentesen elintézi.
A szolgálatokért soha senkitől egy
centet se fogadtunk el és nem is fo-
gunk elfogadni.

Semmi egyebet sem kérünk ez-
ért, minthogy ha lejárt előfizetése és
dolgozik, ujtassa meg előfizetését és
ha lehet

SZEREZZEN ÚJ HIVEKET LAPUNKNAK

Ha Ön szerez lapunkra új előfizetőket, azért
ajándékban részesítjük, melyről bővebben az
7. oldalon megjelenő hirdetésünkben találhat

A Magyar Bányászlap

előfizetési ára egy évre 2 dollár.
Jugoszláviába, Romániába, Burger-
landba 3 dollár. (Magyarország ter-
ületéről ezidőszent ki van tiltva a
Bányászlap.)

Cím:

Magyar Bányászlap
Himlerville, Kentucky

Himler Márton Hetilapja

Ez az ujság minden hét szombatján jut el az olvasóhoz és előfizetési ára egy évre két dollár.

Ez az ujság nem egy csoport embernek a lapja lesz.

Minden Amerikában élő magyar ember megtalálhatja benne azokat a közleményeket, amelyek érdeklik; mert olyan kérdésekkel fog ez a lap foglalkozni, amelyek belevágnak mindannyiunk kenyerébe, életébe.

HIMLER MÁRTON HETILAPJA

neve az ujságomnak. Azért ez, mert ebből az elnevezésből látni fogják a lap programját Amerika magyarjai.

Látniuk kell ebből az elnevezésből, hogy milyen lesz a lap politikája és iránya, hogy milyen lesz annak szókimondása és hogy milyen érdekes lesz az ujság általában.

A lapot leginkább magam irom s nem rejtek semmit soha a véka alá.

Lesz azonban benne egy "SZABAD FÓRUM", ahol minden írni tudó ember megírhatja mindazt, amit meg akar majd írni. Akár egyezik az az én véleményemmel, akár ellenkezik.

Az első számból kérhet mutatószámot és megnézheti, hogy érdekl-e Önt ez az ujság.

A Himler Márton Hetilapjának legközelebbi számai a következő érdekes írásokat fogják tartalmazni:

ÚJ ISTEN KÉSZÜL
BUJDOSÓ MAGYAROK
ARANYVIRÁG A POCSOLYÁBAN. FLORIDA
AMERIKAI MILLIÓK MAROCCOBAN
SZÁZ MILLIÓ DOLLÁR EGY ÚJ HÁBORUÉRT
MEDDIG TÜRJÜK MÉG A TÖBBSÉG TERRORJÁT?

Himler Márton Hetilapja érdekes regény közlését kezdte meg. Szentimrey Mártha egy szenzációs regényt írt az amerikai magyarok életéből. Soha hasonló regény még nem jelent meg sem itt, sem az óhazában magyar nyelven.

"KÖNNYELMÜ SZERETŐK"

a regény címe és a tartalma igaz éles világlátást vet életünk elárnyékolt oldalaira.

Kétségtelen, hogy Szentimrey Mártha ma az amerikai magyarság legkedveltebb írója, de e regény közlése után a két ország magyar irodalmában a legelső közt fog kerülni regényével.

Ha azt hiszi, hogy érdekelni fogja ez az ujság, úgy küldje be a két dollárt az alábbi címre. Ha nem hiszi, próbálja meg, kérjen mutatószámot, amit ingyen küldök.

Leveleket így tessék címezni:

HIMLER MÁRTON HETILAPJA

KÉSZPÉNZDOLLÁRT KÜLDHET MAGYARORSZÁGBA

és az elszakadt részekre postán és sürgőnyleg is.

HAZAI JOGÜGYEKET legfontosabban
intézkünk elsőrangú hazai ügyvédek
utján.

HAJOJEGYEK a legjobb vonalakra.

AFFIDAVITOK pontos készítése.

BETÉTEKRE 3 százalék kamatot fizetünk.

HIMLER STATE BANK
HIMLerville, KENTUCKY

Óhazai mesék....

BÁNYÁSZOK ÁRVÁI.
Írta: SZENTIMREI MÁRTHA.

(Folytatás.)

Az illető elég jószívűnek és elég hasznosnak látszott, hogy rá lehessen bízni néhány sor kicsempészését. És Ádámnál szerencsésére volt néhány dollár. Hutchinson készségesnek mutatkozott a papírral a pályával is ellátta. Hozzá volt ő az ilyen bizalmas kérésekhez szokva s hasznát húzotta a mások bajából, úgy gondolván, hogy ezzel nem cselekszik rosszabbat, mint a kocsmáros, aki a mások mulatságából húz hasznát. Ki miből tud!

Ádám hát megírta Ballának, hogy ne hagyja soká szenvedni, hanem tegyen le érte bontot. Emlékeztette arra, hogy ő nem is akart résztvenni a felvonulásban, ő erőszkölte, azért keveredett bajba.

Nem kételkedett egy percig se, hogy Balla leteszi érte a bontot. Hiszen, ha egy garas ára becsület van benne, nem tehet másként! Akárhonnan veszi a pénzt. De neki nem is kell akárhonnan venni: hiszen van neki mindig.

Hutchinson feladta a levelet s Ádám reménykedve várta a szabadulást. Ha tudta volna, hogy azt a levelet nem kézbesíthetik Ballának, mert New Yorkba utazott. És nem is tért vissza, mint ahogy az öreg Köböl megjósolta. A hegyek közt toborzó bányászok egy hétig, kettőig várták vissza vezetőiket s mivel nem jött, megunták a dolgot. Látták, hogy cserben hagyta őket. Köböl kőre csoportosultak hát, aki magára vállalta, hogy beszél mindnyájuk nevében a szuperrel. Megmondja, hogy készek munkába állani a leszállított bérkek mellett is...

A társaság vezetői szóba is álltak az öreg Köböllel, aki régen dolgozott Hotfielden s akit rendkívül becsületes embernek ismertek. Tudomásul vették a bányászok vereségét. De azt is azonnal kijelentették, hogy még leszállított bérkek mellett se fogadnak vissza mindenkit. Nem! Az embereket alaposan megrostálják, s akikre gyanu van, hogy a bolshikhoz huznak, menjenek Isten hírével! Amerika nagy ország...

Mikor az öreg a sátor-tábor népe közt kihirdette ezt, az emberek sápadtan néztek össze:

— Hát kellett ez nekünk?

S az asszonyok közül sokan horgasztották le a fejüket. Azok, akik hallgattak Etele-re. Akik úgy szerettek volna élni mint a

milliomosnék. Ők lovalták fel az embereiket. Most mehetnek Hotfieldről.

Pedig a gördülő kő nem mohosodik meg soha...

Pálfordulás

Ádám már hetek óta kanalizta bádoggcsajkából az izetlen fogházi menázzsát és még mindig nem történt semmi változás napjai egyformaságában.

— Az a gaz Hutchinson becsapott, a pénzt elfogadta, a levelemet pedig nem adta fel, — gondolta eleinte. De aztán csak be kellett magának vallania, hogy népboldogító barátja hitvány, semmi ember, akinek csak a szája jár, de mikor férfiasan cselekedni kellene, sehun sincsen! Hiszen ha nem is kapta meg a levelet, akkor is meg kellett volna minden követ mozgatnia, hogy kiszabadítsa őt. És felé se néz! Most már nem tudott kihez fordulni. Gondolt ugyan egyszerű-kétszer Perecesre, de aztán belátta, hogy vele nem hagyathatja ott a munkát, csak azért, hogy kihuzzon a bajból egy legényt, aki rá se hederített a jó tanácsaira. Hosszas töprengés után eszébe jutott, hogy Balla mindig a saját akciót emlegette, mint minden baj csodatevő orvosát. Aztán mennyi pénzt elszedett tőle az Új Előre számára, amely lap annyira szívén hordja a nincstelenek ügyét. Hát ír oda. Segítsenek rajta! Mutassák meg a jóakarukat!

Megint papírt kért Hutchinsontól, mikor ő volt a soros ő. Mert a fogházőrök se egyformák, van közöttük sok rosszindulatú, ki a rabok nehéz sorsára még jobban ránehezedik. A kövér Hutchinsonot csak kenni kellett, szerzett az még dohányt is. Ezuttal is megértően bólintott s teljesítette Ádám óhaját.

Ádám tőle telhetően kicikalmazta a levelet, — ideje volt hozzá elég. Megírta, hogy ő becsületes legény, az óházában se keveredett soha semmiféle bicskázásba, mindenki utjából kitért. Most se kezdett ki a bányárral, akivel pedig lett volna számadása! (Azt restelte magyarán kiírni, hogy összeállt a szeretőjével s kiforgatta még a ruhaneműiből is.) A polic vágta hozzá a követ s majdnem kiütötte a szemét. Hát azután igaz, egy kicsit megfojtogatta, egy kicsit meg is taposta, más se hagyta volna annyiba! Nem is bánja, ha ezért valameddig

ül is, csak hát hallgatnák már ki! Szépen megkéri az Új-Előret, ebben tegyenek valamit, meg tegyék le érte a bontot, hogy szabadlában védekezhessen.

Nagy munka volt Ádámnak ennek a levélnek a megírása, utolsó reménye fűződött hozzá. De jó, hogy nem láthatta, mi történt vele New Yorkban, mikor megérkezett a szerkesztőségbe.

A lapnak egyik munkatársa Tolvaj Ákos ur rendezte a reggeli postát s mikor Ádám levelét felbontotta, elvette magát.

— Nem rossz! Bontot tegyünk le egy hüvösön csücsülő bányászért... Meg talán egy toronyórát láncostul is küldjünk annak a hülye pasasnak... a grinnak.

És a fáradságosan megírt levél négyfelé hasítva hullott a hatalmas szerkesztőségi papirkosárba. Mert ez a pöhos kosár nyelt el minden kéréssel alkalmatlankodó levelet, — nemcsak az Ádámét.

Igy hát Ádám hiába számlálta a napokat, míg választ kaphat. Mert nem kapott. És mikor csüggedten látta, hogy ez a kísérlete is hiábavaló volt, már nem is tudott mit kitalálni.

Fásultan belenyugodott, hogy ez Isten verése, amiért Zsuzsát el tudta felejteni Etele-ért.

— Eccc csak majd megúnják, hogy itt kosztoljanak, — biztatta magát.

Negyedév is eltelt, mire a bíró maga elé hívatta. A kihallgatáson Ádám csak kinlódott tört angolcsággal. Látta a bíró fagyos arcán, hogy nem hisz neki, mégis örült, hogy legalább már foglalkoznak ügyével.

Megint hosszú idő telt el a tárgyalásig.

Abban a nagy teremben, ahol hozzáértők főzik is, osztják is az igazságot, tanulta meg aztán amugy istenigazában, hogy milyen könnyen formálható, hajlítható az igazság. Már a milyen a világ bármely zugában terem.

A tárgyaláson szembesítették Péterrel, a ki fentartotta vádját, hogy őt Ádám minden ok nélkül, bosszúból támadta meg, csupán azért, mert a bányatársaság hü embere, Ádám pedig izgága legény, aki kártevésre s sztrájkra ingerelte társait.

Ádám is hivatkozott tanukra, akik látták, hogy amint békésen, némán haladt a tüntető menet élén, Péter követ sújtotta homlokán s ő csak haragjában és fájdalomában támadt rá. Hivatkozott Ballára, aki

tudja, hogy csak az ő nógatására vitte a táblát a menet élén s az összes bányászokra, akik látták, mint állt meg Péter kihívóan az uttest közepén.

Balla nem jelent meg a tárgyaláson. Az öreg Köböl a menetben résztvevő összes bányászok nevében igazlelkűen tanuskodott Ádám mellett.

Felhozta azt is, hogy Péter avval a nővel él, akit Hotfielden Rábolt feleségének ismertek. Ekkor a bíró nyersen rászólt:

— Ne fecsejgen össze-vissza, az nem tartozik ehhez az ügyhöz!

És ott volt a némaságában is beszédes tanu, a sötétvörös forradás Ádám szemöldöke alatt.

De Péter kész volt vallomására megesküdni s a négy yankee polic is.

A bíró pedig ezeknek ítélte oda az esküt s nem a lenézett "hunkyk"-nak. Ezek után kihirdették Ádám előtt az ítéletet.

Hat hónapot kapott, melybe nem tudták be a három és fél hónapi vizsgálati fogságot.

Ádám felemelt fővel hallgatta az ítéletet, egy arcizma se mozdult, már nem lepte meg semmi. Mikor elvezették, keserű dacosan rántott egyet vállán.

— Fiatal vagyok, kitelik még életemből ez a hat hónap is...

Mivel a fogházban jól viselkedett, egy másik jómagaviseletű foglyot kapott szobátársul. Egy soffőr volt, aki vigyázatlanságából elgázolt valakit. Ő ugyan váltig azt állította, hogy már se nem látott, se nem hallott a fátárságtól, mert gazdája azon a napon agyonhajszolta. Paterson Joe különben jólelkű és kedélyű fickó volt s a két egymásra utalt legény összebarátkozott. S mivel Joe egy kukkot se tudott másképp, mint angolul, Ádám drága pénzen se szerezhetett volna ilyen jó nyelvmestert.

Éjjente sokat gondolkozott Ádám sorsán. Föltette magában, hogy vörös könyvet többet nem vesz a kezébe és nem indul soha senki szava után, míg tetteiből nem látja, milyen ember?

Hiszen szóval győzte Balla nagyon...

És roppant szeretett volna most már hosszú leveleket írni nevelőszüleinek, meg Zsuzsának.

De mégse írt. Tudta, hogy a fogházból rendszeren uton küldött levelekre ráutik az irodában a bélyegzőt: "X. Y. fogház." Ezt szé-

gyenlettel volna nagyon, hiszen azt bihetnék volna, hogy lopásért vagy isten tudja miért ül! És kicsempészett levélben is hogy tehetne töredelmes vallomást? Nem írhatja meg Zsuzsának, hogy Etele miatt bányagolta el, se Pereceséknek, — akik mindig intették, küzdje le hirtelen haragját — hogy megtaposta a muszkát. Így levélben el se tudná úgy mondani, mi mindenben hibázott s mennyire megbánta. Majd akkor ír nekik, ha kiszabadul, új életet kezd és egyébrül számolhat be, nem csupa kudarcról. Igaz, hogy így felőlük se hall hirt, de hát akármilyen fájdalmas is ez, nem lehet tenni róla most.

Mire a hat hónap letelt, Ádám, hála Patersonnak egészen jól beszélt angolul. Mindketten nagyon sajnálták, hogy nem egyszerre szabadultak, de a soffőrt nyolc hónapra ítélték el. Tehát keményen megrázta Ádám kezét, bucsuzóra.

— Majd egyszer fölkereslek! Hova is mégy?

— Ha én azt tudnám! — felelte Ádám.

Valóban — nem tudta, hová indul. Egyelőre még cigarettára se vágyott annyira, mint a friss levegőre. És mikor kiengedték az utcára s újra Rábolt Ádám volt s nem a 127-es rab, léptei ösztönszerűleg arra viték, amerre falombok integettek. Belépett egy nyilvános parkba. Délelőtti volt, úgy fél tíz tájon, ilyenkor még kevesen látogatják a nyilvános kerteket. Sétált egy darabig... soha még ilyen szépek nem tetsztek a madarak éneke. De a hosszú elzártság után hamar elbágyasztotta a friss levegő.

Ádám aztán egy közeli bányához ment, ahol a szupertől munkát kért.

— Felveszem magát. Én szeretem a magyarokat, kivált akik az óházában is bányászok voltak s itt parkolnak az ország nyelvét elsajátítani. Ugy látom, ezeknek a feltételeknek megfelel. Nálunk rendszeren ember viheti valamire.

— Azon leszek! — felelte Ádám.

Estig még jó burdot is talált magának egy tót-magyar családnál, ahol rajta kívül csak még két burdos volt. A menyecske inkább csunya mint szép: himlőhelyes arcu. De szelid beszédű, az ágyak tiszták s az étele jó.

(Folytatása következik.)

THE CITIZEN BANK

OF WAR
WAR, WEST VIRGINIA

BANKUNK LEGSZILÁRDABB E
VIDÉKEN.
BETÉTEK UTÁN FIZETÜNK 3
SZÁZÁLEKOT.
PÉNZÉT FELMONDÁS NÉLKÜL
BÁRMIKOR KIKAPHATJA.

Ne küldje pénzt idegen helyre, hanem helyezze el nálunk, ahol teljes biztonságban van.

Ön meg tudja

fenni a borotva pengét tíz másodperc alatt, ha a Valet Auto Strop borotvát, — egyetlen borotva, mely önműködőleg feni a pengéit, — használja.

Valet Auto Strop Razor

— Önmagát feni

\$1-től \$25-ig.

CSALÁDI DRÁMA MEZŐTÚRON.

Megrendítő családi dráma játszódott le Mezőtúron. Toldi Antal hetvenhárom éves földműves már régóta feszült viszonyban élt második feleségével. A házastársak közötti veszekedések napirenden voltak és ez az állapot csak még jobban elmérgesedett, amikor feleségének első házasságából született leánya, özv. Kun Jánosné is hozzájuk költözött. Toldi Antalnak is voltak első házasságából származott gyermekei, akik egy alkalmat nem mulasztottak el, hogy az öreg embernek mostoha leánya iránt érzett ellen-szenvét még jobban megerősítsék. Toldinak az utóbbi időben az volt, talán nem is egészen ariaptalan rögeszméje, hogy mostoha leánya feleségével egyetértően igyekeznek halálát siettetni, hogy így kis vagyonkájá birtokába juthassanak. Bánatát a korcsmában igyekezett enyhíteni, ahonnan éjfélfelét haza. Az ital ugylátszik csak jobban felszította gyűlöletét, mert a kolnyhából hozott mángorlófával rövid szóváltás után rátámadt mostoha leányára, akit addig ütött, amíg az eszméletlenül esett a földre. Ezután feleségére támadt a dühögő ember és a kétségbeesetten védekező asszonyt hosszabb dulakodás után megfojtotta. Ekkor tudatára ébredt borzalmastettének, kirohant az udvarra és belevetette magát az udvaron levő kutba. A szomszédok reggel fedezték fel, hogy mi történt az öreg Toldi portá-

ján, akit holtan húztak ki a kutból. Mostoha leánya borzasztó sérülései dacára, még életben van, azonban felépüléséhez kevés a remény.

(Ujság, Kolozsvár)

HALÁL TAPSOK KÖZÖTT.

Borzalmas szerencsétlenség történt Tyukod községben. Dolmány Győző bádoggmeister befejezte a református templom tetejének javítását és az egész falu közönségének ovációja és tapsai között helyezte el a templom tetején a csillámló, aranyozott bádoggömböt. Véletlenül megcsuszott a tetőn és lezuhant. A szerencsétlen ember szörnyethalt.

(Nagykároly és Vidéke)

BARANYAI HALÁSZTRAGÉDIA.

Ugrík József 22 éves fiatal ember két barátjával, Varga János és Horváth János fiatal emberekkel az ugynevezett Mogyeri erdőben levő vízmosásokban halászott éjjel. A halászat befejezte után az elhelyezett kasokban összeszedte a halakat, de amire a társai felöltöztek, elment. Nem találták sehol és később, amikor hálókka s más halászszerzőkkel az egész környékét megrájkolták, semmi nyomát nem találták. A szerencsétlen fiatalember holttestét másnap reggel találták meg az egyik Dunaágban. Tragikus halála az egész környéken nagy részvétet keltett.

(Hírlap, Szabadka)

HATSZOROS GYILKOSSÁGOT KÖVETETT EL EGY ASSZONY.

Rélics szül. Matno Julka háromszor volt férjnél és mind a három férje gyanus körülmények között végezte életét. Első férjének halála után suttogni kezdtek Perlez bánati községben és Becskereken, hogy a szép Julka férje nem természetes halállal halt meg. Ezuttal elült a gyanu.

Második férje Keglovics perlezi korcsmáros volt, akitől Zsófia nevű leánya született. Keglovics sem halt meg természetes halállal, azonban a hatóságoknak ebben az ügyben sem állt annyi határozott adat rendelkezésére, hogy az asszonyt férje haláláért felelősségre bírják volna vonni.

Hasonlóképpen nem lehetett bizonyítani Borivój nevű mostoha fiának a megölését sem.

1922 júliusában Rélics Julka egy köcsög tejet készített házuknál az asztal szélére, melybe előzőleg nagyobb mennyiségű arzén tett azzal a szándékkal, hogy a tejet két mostoha fiával Milivojjal és Borivojjal itatja meg. A véletlen játékból azonban a tejből nemcsak a két fiu, hanem leánya Keglovics Zsófia is ivott, aki mérgezési tünetek közt meghalt.

1922 december 20-án a szép Julka összeveszett férjével Rélics Nikola becskeréki szürszabóval, akinek kávéjába annyi arzén tett, hogy néhány nap alatt meghalt.

Egy évvel ezután, mivel még közbe Borovij fia is elhalt,

minden valószínűség szerint arzéntől, 1923 december havában Julka a szép mostoha, az örökség miatt összeveszett második mostoha fiával. Az összeveszés után Milivoj, a mostoha fiu kávéjába és szalonájára arzén tett a gonosz mostoha s Milivoj pár nap múlva meghalt.

Ez az utolsó haláleset azután ráterelte a hatóság figyelmét a modern Jager Marira, aki hitvány eszközökkel, anyagi javakért, immár bizonyosan hat gyilkosságot követett el.

—

VÉRÉS TÁNC.

Csikfalva községében véres eset történt. Tánca gyűlte a község legényei, leányai s a közeli szomszédokból is jöttek át legények.

Itt is megtörtént aztán az, hogy egy leányra több legény vetett szemet s közülök az egyik nem a falubeli, hanem a szomszédból való, a nyárádszentmártoni bíró fia volt.

Előbb csak szót vitattak, később előkerültek a kacrok. Különösen három legény közt folyt a harc. Az egyik, a nyárádszentmártoni bíró fia Nagy József átszurt tüdővel, holtan maradt a helyszínen, Kiss Károlynak a fülét vágta le és Nagy József késével mellbe szurta úgy, hogy a tüdije át van szurva s állapota életveszélyes, a harmadik legény Ambrus Albert is súlyos sérüléseket szenvedett.

(Ellenzék, Marosvásárhely)

E lap előfizetési ára 2.00 dollár.

EGY JÓ BOROTVÁRA

minden embernek szüksége van. Nem pénz tud Ön megakartatni, ha egyedül borotválkozik. Ehhez csak egy jó borotva szükséges.

MI TELJESEN INGYEN ADUNK ÖNNEK EGY NAGYSZERŰ BOROTVÁT

ha Ön szerez a Magyar Bányászlapra

EGY ÚJ ELŐFIZETŐT.

Ha nincsen borotvára szüksége, úgy a

"BÁNYÁSZ LÁNYA"

elmű kltűnő regényt kaphatja meg. Ezt a regényt az amerikai magyar bányászok életéről írta annak szerzője és a mikor az lapunkban megjelent, óriási sikere volt. Siessen míg a késlekedni tart.

MAGYAR Bányászlap

HIIMLerville, NY.

KIS HIRDETÉSEK

ÁRSZABÁSA.

KÉPVISELŐINK:

VIRGINIA

Könczöl Antal, Inman és Roda, Va.
Kardos Mihály, Toms Creek, Va.
Ifj. Dobos András, Pocahontas, Va.
Szabó István, Dante, Va.

KENTUCKY

Lörincz Vince, Lakehurst, Va.

KENTUCKY
Lőrincz Vince Lajos, Lynch, Ky.
Szaniszló Lajos, Majestic, Ky.
Varga Sándor, Stone, Ky.

WEST VIRGINIA
Buzsik József, Gary No. 6, 7 és 9.
Göncz Bertalan Gary No. 3.
Horváth Bertalan, Close, W. Va.
Rényhburg W. Va. Cella

Imre Mátyás, Thorpe, W. Va.
Kató Antal, New hall, W. Va.
Kovács István, Ethel, W. Va.
Lengyel János, Louise, W. Va.
Melegh Imre, Glen White, W. Va.
Nagy Károly, Short Creek, W. Va.
Pántlikás Bálint, Triadelphia, W. Va.
Paul István, Jenkins Jones, W. Va.
Siket Imre, Whitmans, W. Va.
Holden, W. Va.
Soltész Péter, Elm Grove, W. Va.
Szabó A. János, Lyburn, W. Va.
Tibory Oszkár, Lyburn, W. Va.

Tóth József, Dehue, W. Va.
Turi Lajos, Glen Alum, W. Va.
Vajda Gedeon, Masontown, W. Va.
Weszprémi Sándor, Monaville, W.
Va. és Rossmore, W. Va.

Bakos Gyula, La Belle, Pa.
 Benkő János, Cherryville, Pa.
 Biszaha József, Brownsville, Pa.
 Csordás János, Star Junction, Pa.
 Csé Perryopolis, Pa.
 Csordás István, Hellwood, Pa.
 Darnay József, Fredericktown, Pa.
 Eperjess István, Johnstown, Pa.
 Fekete József, Edwardsville, Pa.
 Gyürke Mihály, Nettleton, Pa.
 Halmi István, ...

Hervath István, Commodore, Pa.
Korodv József, Jerome, Pa.
Kis István, Hillcoke, Pa.
Klarmarton József, Library, Pa.
Kopácsy János, Hazleton és vidéke.
Kriston Lajosné, Berlin, Pa.
Lázár Lajos, Kulpmont, Pa.
Lukács János, Gallitzin, Pa.
Mester János, New Genoa, Pa.
Molnár Áron, Ruthford, Pa.

dale, Pa., Lloydell, Pa., Windber
Pa., Scalp Level, Pa.
Molnár András, VanMeter, Pa.
Novák Lajos, Elizabeth, Pa.
Nagy József, Masontown, Pa.
Ragályi M., Yatesboro, Pa.
Szabó András, Ellwood City, Pa.
Szádovits István, Seanon, Pa.
Szanzo Mihály, Burgettstown, Pa.
Toszek Mihály, Jenners, Pa.
Úveas Balázs, Nanty Glo, Pa.

Várnay Imre, Uniontown, Pa.
Veréb István, Braznell, Pa.
MICHIGAN
Trimai József, Detroit, Mich.
INDIANA
Bodnár Péter, Clinton, Ind.
Szabonva István, Terre-Haute, Ind.
ILLINOIS

Fűrész Ágoston, Orient, Ill.
 Miklóskai Pál, Aurora, Ill.
 Pálur János, Westville, Ill.
 Soltész Pál, Buckner, Ill.
 Takács József, Divernon, Ill.

OHIO

Bánvász József, Tiltonville, Ohio.
 Burdohán Mihály, Bradley, O.
 Eckstein Mihály, Hamilton, O.

Oish Mihályné, Columbus, O.
Kovács János, St. Clairsville, O
Tóth Károly, Murray City, O.
Tóth István, Ravland, O.
NEW MEXICO
Sági István, Gardinera, N. Mex.
NEW YORK
Miháloi Zoltán, Glenfield, N. Y.

COLORADO
Fodor Vilmos. Camp Shumway, Colo.
Kovács Gvula. Farbes. Colo.
LOUISIANA
Kapus Márton. Hammond, La.
WYOMING
Csapó János. Rocks Springs. Wyo.

Az Egyesült Államok egész területén
BARNÁ B. DEZSŐ
BALOGH F. JÁNOS.
Észak West Virginia. Ohio és Nyugat
Pennsylvania területén:
L. A. BAUER.

CUBA:

15-ik osztály, Dehne, W. Va.

Előző: GÁLL István, alelnök: SZABÓ Gyula, titkár: SIKRÓ József, elnök: DEHNE. W. Va., pénztárnok: Galencsek István, Box 47, Dehne. W. Va., jegyző: SZABÓ Mihály, pénztári ellenőr: SZABÓ Géza, hármastagú bizottság: Gyárdics Géza, Balogh István, Dobos György.

A fent nevezett osztályok után U
 osztály bármely helyen alakítható
 raggal.

Érdeklődők forduljanak a közpon
 titkárhoz, aki az összes szolgál felvil
 kóstással.

WILKES-BARRETT MAGYAR

KOSSUTH LAJOS BETEG-
SEGÉLYZŐ EGYLET.

Alapítottatt 1892 február 27-én.

Gyűléseit minden hónap másod-
vasnapján tartja a West Morel
evangelikus templom alatti iskolában.

Elnök: Jenki József, jegyző: Jankó Sándor, pénztárnok: Pekete József, titkár: Bádi István, tagok: Ortutó László, Kulár Imre, Zászlóvics, Bádi István, beelőragatózók Wilkes-Barren és a környéken: Nagy József, Hannoveri Gazdaság József, ajtóőr: Novák József.

Az egyesület egyetért a tartás gyűlésével.

Magyar Segélyező Szövetséggel. Sz.
vetségi ügykezelő: Dr. Kovács János
391 Union St., Luzerne, Pa.